יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 100	Łódź, Niedziela, 29 kwietnia 1934 r.	צוועלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, י"ד אייר תרצ"ד	№ 100

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

לאקאלע וויזיטע פון ירושלים'ער געריכט

אויפ'ן ארט וואו ס'איז ערמארדעט געווארען ד"ר ארלאזאראוו

ירושלים. (יט"א) ס'איז פארן ירושלימער קרייז-געריכט פארטגעזעצט געווארען דער קרייץ-פערהער פון פרוי סימא ארלאזאראוו, דער אלמנה פון ערמארדעטען.

פון פערהער דערוויסט מען זיך צוו. אגד., אז די „הסתדרות" האט געהאט אנגעשטעלט אייגענע פריוואט-דעטעקטיווען, כדי אויפצוזוכען די מערדער פון ד"ר ארלאזאראוו און אז די דאזיגע פריוואט-דעטעקטיווען האבען צוזאמענגעארבייט מיט דער פאליציי.

פרוי סימא ארלאזאראוו לייקענט, אז זי זאל האבען — ווי עס האבען ערקלערט איניגע עדות פון דער פערטיידיגונג — אין ערשטען מאמענט בעהויפטעט, דאס אראבער האבען אויסגעפיהרט דעם מארד איבער איהר מאן. מיין ערשטער אויסגעשריי, זאגט פרוי ארלאזאראוו, איז געווען: „יודען האבען איהם דערשאסען".

אויך בעת דעם היינטיגען פערהער האט פערנומען פיל צייט די פראגע, צי האט דער מערדער (וועלכער זאל לויט דער בעשולדיגונג האבען געווען צבי ראזענבלאט) געשאסען מיט דער רעכטער אדער מיט דער לינקער האנד. דער פערטיידיגער אדוו. סאמיועל בעשטעהט כסדר אויף דער טענה, אז דער מערדער האט געמוזט האבען געשאסען מיט דער לינקער האנד. פרוי ארלאזאראוו איז אבער ווייטער נישט אומשטאנד געווען צו בעשרייבען ווי איז געווען די פונאנדערשטעלונג פון דער גרופע: די צוויי אטענטעטער פון איין זייט, ד"ר ארלאזאראוו און דער עדות — פון דער אנדערער אויפ'ן ארט פון פערברעך.

ירושלים (יט"א) בעת פרוי סימא ארלאזאראוו האט היינט אין דער צייט פון דער מיטאג-הפסקה פערלאזען דעם געריכטס-בנין, האט א גרופע פערזאנען, וואהרשיינליך רעוויזיאניסטען, געמאכט געגען איהר א בעליידיגענדע דעמאנסטראציע.

ווען עס זענען געפעבט געווארען די געריכטס-פערהאנדלונגען, האט דער געריכטס-פארזיצער אפיציעל פעראורטיילט די בעלעסטיגונג פון עדות.

אויך אדוו. סאמיועל האט גענומען א ווארט און ערקלערט, אז די פערטיידיגונג פעראורטיילט דעם אינצידענט מחוץ דעם געריכטס-בנין.

ירושלים (יט"א) אויף דער באכמיטאג-זיצונג פון געריכט איז פערהערט געווארען דער פערהער פון פרוי ארלאזאראוו אלס עדות פון דער בעשולדיגונג.

אין קרייץ-פערהער, אין וועלכען אדוו. סאמיועל האט די גאנצע צייט געהאלטען דעם עדות, האט דער פערטיידיגער געפרובט בעווייזען, אז פרוי ארלאזאראוו איז געשטאנען אין ענגען קאנטאקט מיט דער פאליציי און אז זי האט זיך בעמיהט, דאס די פאליציי-ליטונג זאל בעאיינפלוסען דעם בעשולדיגטען ראזענבלאט, ער זאל זיך מודה זיין צום פערברעך.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס געריכט האט בעשלאסען אדורכצופיהרען א לאקאלע וויזיטע אויפ'ן ארט פון פערברעכען, פרוי ארלאזאראוו וועט אנוועזענד זיין בעת דער וויזיטע. דאס געריכט האט אויך בעשלאסען צו בעזיכטיגען די תפיסה אין יפו.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער פרייטאגדיגע זיצונג פון געריכט איז אויסגעהערט געווארען דער פאליציי-אינספעקטאר גאפער. דער עדות גיט איבער א גענויע שילדערונג וועגען דער ערשטער אויספארשונג און וועגען די פוס-טריט-אפדרוקען, וועלכע מ'האט געפונען אויפ'ן ארט פון פערברעכען.

דער פערהער פון פרוי ארלאזאראוו, וועלכער האט געדויערט 2 טעג, האט אין אלגעמיין נישט ארייגעבראכט קיין שום נייע פרטים. צו דעם, וואס זי האט דערקלערט בעת דער 1-טער אויספארשונג אין יפו. זי האט ערקלערט קאטעגאריש, אז איהרע ערשטע ווערטער נאכ'ן מארד זענען געווען „יודען האבען דערשאסען"! דערביי לייקענט זי, אז זי האט דעמאלסט טאג געזאלט זאגען, אז זי האט נישט געקענט שרייען, ווייל די הענד האבען איהר געציטערט, זי שטעלט פעסט, אז בערזין שפאציר מיט איהר מאן דעם קריטישען פרייטאג-צונאכטס, האבען זיי ביידע ביי זיך קיין רעוואלווער נישט געהאט. אדוו. סאמיועל ברענגט ארויס ביים קרייץ-פערהער פון דעם עדות, אז אין די פאליציי האט זי געפרובט משפיע זיין ראזענבלאטען, אז ער זאל זיך מודה זיין אין מארד. דערביי האט איהם פערזיכערט, אז זי וועט אפעלירען צום הויך-קאמיסאר ווען פערליכטערען איהם די שווערסטע שטראף.

יאפאן ווערט בעל-הבית אין כינא

נייע יאפאנישע נאטע צו ענגלאנד און אמעריקא

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.)

דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער היראטא, האט איבערגעגעבען דעם ענגלישען און אמעריקאנער אמבאסאדארן אין טאקיא א נאטע וועגען דער יאפאנישער פאליטיק אין כינא. די יאפאנישע נאטע ערקלערט, אז יאפאן האט נישט בדעה צו פערגוואלדיגען די אומאפהענגיגקייט און סוווערעניטעט פון כינא, און זיך נישט אריינמישען אין די אינערליכע כינעזישע אנגעלעגענהייטען. דער פערלאנג פון יאפאן איז, אז כינע זאל זיין פעראייניגט און זאל לעבען אין וואוילטאג. יאפאן וויל זיך אויך נישט מישען אין די פראגען פון אנדערע מלוכות אין כינא, אויב די דאזיגע מלוכות האבען אין זין דעם וואויל פון כינע. היראטא פערזיכערט, אז יאפאן וועט נישט אראפגעהן פון וועג צו פיהרען א פאליטיק פון אפענע טירען און וויל נישט פערגוואלדיגען די עקזיסטירענדע טראקטאטען, אבער ערקלערט, אז צוליב דער געאגראפישער לאגע פון די יאפאנישע אינזלען, צוליב די נאהענטע בעציהונגען צווישען כינא און יאפאן און צוליב דערהאלטען דעם שלום און ארדנונג אויפ'ן ווייטען מזרח, קען יאפאן נישט בלייבען גלייכגילטיג בנוגע די פרעמדע מלוכות, וועמענס טעטיגקייט ס'בעדראהט דעם שלום און ארדנונג אויפ'ן ווייטען מזרח, אדער די טעטיגקייט איז א פרוב פון עקספלאאטאציע פון כינע פאר די עגאאיסטישע צילען פון די מלוכות.

טאקיא, 28 (ספ. טעל.)

מיט'ן היינטיגען טאג האט זיך אנגעהויבען א נייע פאזע אין די כינעזיש-יאפאנישע בעציהונגען.

דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער האט אינפארמירט דעם גענעראל שאן-טסאר-פין, דעם כינעזישען באטשאפטער אין טאקיא, אז די יאפאנישע רעגירונג האט בדעה אנצוהויבען מיט כינע דירעקטע אונטערהאנדלונגען וועגען די ענינים וועלכע זענען פון לאנג אפגעלייגט געווארען. ווייטער האט דער יאפאנישער אויסערן - מיניסטער אויסגעדריקט זיין האפנונג, אז כינא וועט אין איהר פאליטיק צוזאמענארבייטען מיט יאפאן, ווייל ביידע פעלקער זענען פעראנטווארטליך פארן שלום אויפ'ן ווייטען מזרח.

ארויסגעשיקט נאצי-אגיטא-טארען פון בראזיליען

ריא-דע-זשענעירא, 28 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעגירונג האט דעפארטירט פון לאנד 25 נאצי-אגיטאטארען, דער דייטשער אמבאסאדאר האט פראטעסטירט, דער פראטעסט האט נישט געהאט קיין ווירקונג.

א הארציגען פאר-געזונד וויגשען מיר אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-מיטגליד ה'

יחיאל מאיר קאפיטולניק און פאמיליע

צו זייער אפפאהרען היינט נאך ארץ-ישראל.

די פערוואלטונג פון „גמילת חסדים", גלובנא 62

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים", קילינסקי 120

די גבאים פון שוהל „סיני", גלובנא 62.

ברכה חמה ונלהבה

לידידי האהוב והנאמן מר

העניך דוד נ"י זיידעמאן

עם ב"ב לנסיעתם לארצינו הקדושה.

יהי' דרכם בהצלחה ויבלה ימיהם שם בעושר וכבוד עד ביאת הגואל במהרה בימינו.

ידידו

יהושע בלאשטיין.

1742

„שומרי ומזהירי שבת" קאמיענגא 20

זונטאג, פ' בה"ב (דעם 6. מאי), 4 א זייגער נאכמ, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, קאמיענגא 20

די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט דער בעטייליגונג פון חשוב'ע געסט, מיט פאלג. טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג, 2) וואהל פון א פארזיצענדער, 3) טעטיגקייטס-בעריכט פון יאהר 1933, 3) קאסע-בעריכט, 5) ווייטערדיגע טעטיגקייט אויפ'ן יאהר 1934, 6) וואהלען פון א פערוואלטונג און רעוו.-קאמיסיע, 7) פרייע פארשלאגען. אין פאל ביי א נישט גענוגענדע צאהל מיטגלידער קומט די פערזאמלונג פאר צום 2-טען טערמין דעמזעלבען טאג, 6 נאכמיטאג און וועט זיין גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער.

די פערוואלטונג.

בעמערקונג: אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס מיין ליבען און חשוב'ן פריינד

יהודה לייב וואהלמאן און פרוי

אין תל-אביב, צוליב'ן גרויסען אומגליק, וואס האט זיי געטראפען מיט'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען זוהן

יצחק נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

504

בתן זילבערצווייג

נעכטען איז נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען נ"ע

לאה פערל הערשקאוויטש

מוטער פון סטארשי פון אונזער צעך.

מיר פאדערען אויף אונזערע מיטגלידער צו קומען צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, קילינסקיעגא 73, כדי אפצוגעבען דער פערשטאר-בענער דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון טישלער-צעך

אין לאדז, פאלודניאווא 4.

הזכרה.

היינט, זונטאג, פ' אמור, י"ד אייר (פסח שני) צו דער 22-טער יאהרצייט פון הרב הגאון הצדיק רבנו

אלי' חיים מייזל

ב"ר משה זצ"ל ראב"ד דקהלתנו

וועט אויפ'ן בית החיים געמאכט ווערען הזכרות לנשמתו הטהורה פון 10 ביז 11 פריה דורך א געוויסען חזן. עס וועלען אויך מאכען הספדים בעקאנטע פערזענליכקייטען.

אלע אונזערע חברים, ווי אויך פערעהרער און סימפאטיקער פון הרהגה"ג זצ"ל, ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג פון דער תלמוד-תורה

ע"ש הרהגה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל.

בעמערקונג: טראמוואי נומער 1 און נומער 6 קורסירען ביז'ן בית החיים.

ב"ע שמחה יוסף בערגמאן

בן קלמן הכהן

בירגער פון שטאט לאדז

איז געשטארבען נאך שווערע ליידען אין עלטער פון 70 יאהר. די לויה קומט פאר פון טהרה-הויז היינט זונטאג, דעם 29-טן אפריל 1934, א זייגער 4 נאכמיטאג, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

פרוי, קינדער און פאמיליע.

ס'בעט זיך אפצוהאלטען פון קאנדאלענצען.

דייטשלאַנד זיך אָפּגעזאָגט

צו גאַראַנטירען די זיכערקייט פון די באַלטישע מלוכות

מאָסקווע, 28 (ספּ. טעל.)

די ראַטען־רעגירונג האָט זיך געווענדעט צו דער דייטשער רעגירונג, אַז ביידע רעגירונגען זאָלען אונטערשרייבען אַ פּראָטאָקאָל, אַז זיי גאַראַנטירען די אומאָפּהענגיקייט פון די באַלטישע מלוכות.

דעם 14. ה. ח. האָט דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע באַראָלני געמאָלדען ליטווינאָוו, אַז די דייטשע רעגירונג זאָגט זיך אָפּ אונטערצושרייבען אַזאַ פּראָטאָקאָל.

דעם 21. ה. ח. האָט ליטווינאָוו מיטגעטיילט דעם דייטשען אַמבאַסאַדאָר, אַז דער אָפּזאָג פון דער דייטשער רעגירונג האָט אַרויסגערופען אַן אומאָנגענעמען איינדרוק ביי דער ראַטען־רעגירונג. ליטווינאָוו ווייזט אָן, אַז די מאָטיווען, וועלכע עס גיט אָן די דייטשע רעגירונג פאַר איהר אָפּזאָג, זיינען נישט איבערצייגענד, איינער פון די מאָטיווען איז, אַז ראַטען־רוסלאַנד האָט זיך פריהער געווענדעט מיט'ן זעלביגען פאָרשלאָג צו פּוילען. ליטווינאָוו ווייזט אָן, אַז דאָס איז נישט אמת, ראַטען־פערבאַנד האָט פּוילען בלויז פאָרגעלייגט צו פערעפענטליכען צוזאַמען אַ דעקלאַראַציע וועגען שיצען דעם שלום אין מזרח־אייראָפּע און די אומאָפּהענגיגקייט פון די מלוכות, וואָס זענען ענטשטאַנען אויף דער געוועזענער צאַרישער טעריטאָריע. דאַקעגען דייטשלאַנד האָט ראַטען־פערבאַנד פאָרגעלייגט אונטערצושרייבען אַ פּראָטאָקאָל וועגען גאַראַנטירען די אומאָפּהענגיגקייט פון די באַלטישע מלוכות.

ליטווינאָוו ווייזט ווייטער אָן, אַז דאָס אונטערשרייבען אַזאַ פּראָטאָקאָל וואָלט בעזייטיגט יעדען חשד, אַז עס דראָהט די באַלטישע מלוכות, וועלכע עס איז געפאַהר מצד דייטשלאַנד, אָהער ראַטען־פערבאַנד און וואָלט אויך רגעבראַכט צו אַ פערבעסערונג פון די סאָוויעטיש־דייטשע בעציהונגען.

„די אמת'ע סיבות — דערקלערט ווייטער ליטווינאָוו — צוליב וועלכע די סאָוויעטיש־דייטשע בע[illegible]ציהונגען זענען לעצטענס לויזער געוואָרען, זענען גוט בעקאַנט דער דייטשער רעגירונג. איך האָב געפּרובט פאָרצושלאָגען אַ מיטעל, וואָס זאָל דערפיהרען צום בעזייטיגען אָדער אָפּצושוואַכען די דאָזיגע לויזע־געוואָרענע בעציהונגען, ליידער איז דאָס דאָזיגע מיטעל דורך דער דייטשער רעגירונג אָפּגעוואָרפען געוואָרען און דערצו נאָך אָהן שום איבערצייגענדיגע מאָטיוו".

אויפנאַהמע ביי דעם מאַרשאַל פּילסודסקי

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)

עהרענגעסטען איז אין בעלוועדער פאַרגעקומען אַ טיי־אָוונד, וועלכער איז געגעבען געוואָרען דורך דער פרוי פון מאַרשאַל פּילסודסקי. אין דער דאָזיגער אויפנאַהמע האָבען אנטיילגענומען, ווי געוועהנליך, פיל בעדייטענדע פערזענליכקייטען פון די רעגירונגס, פּאָליטישע און דיפּלאָמאַטישע ספערען.

צו דער אויפנאַהמע איז אויך געקומען דער מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער איז געווען אין אַן אויסגעצייכנעטען הומאָר און האָט געפיהרט אַ לעבהאַפטען געשפּרעך מיט די געסט. צווישען אַנדערע האָט מען דעם מאַרשאַל פאָרגעשטעלט די נייע אַמבאַסאַדאָרען פון אַמעריקא און פון סאָוויעט־רוסלאַנד, דער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט מיט ביידע אַמבאַסאַדאָרען געפיהרט אַ לעבהאַפטען פריינד־שאַפטליכען געשפּרעך.

כשר! „Bar Rogożyka" LEGIONóW 11 daw. Zielona, tel. 189-14.
מאַלידע און שנעלע בעדינונג!

צוליב דער דערנעהנטערונג פון זומער־סעזאָן, עמפּפעהלען מיר אונזערע בעקאַנטע געשמאַקע מיטאָגען פון 4 שפּייזען צו 80 גר.
די קיך ווערט געפיהרט אין אויפזיכט פון די בעסטע וואַרשעווער קרעפטען.
מיט אַכטונג אינהאַבער פון „BAR ROGOŻYK"
כשר!

40 — מיטוואָך (לג"ב"ע), ד. 2־טען מאי ד. י. קומט פאָר אין „פילהאַרמאָניע" — 40
אַ גראַנדיעזער קאָנצערט
געווידמעט דעם — 40־יעהריגען יובל
פון פערדיענסטפולען דיריגענט
מ. דאַרגוזשאַנסקי
מיט דער בעטייליגונג פון בערימטען אבער־קאַנטאָר פון האַנאָווער
ישראל אלטער
צוזאַמען מיט דעם מענער־קינסטלער־כאָר פון „הזמיר"
ווי אויך דער סינאַגאָגען־כאָר אונטער דער לייטונג פון בעל היובל
פּראָפ. מ. דאַרגוזשאַנסקי און פּראָפ. י. זאַקס.

אַ לערן־יונגעל ווערט געזוכט ביים דאַמען־שניידער בעשטעלט א. קוישאָווסקי טראַוגוטאַ 10.

דאָס הערן־שניידער־אַטעליר פון
א. ח. קוטשינסקי
געפינט זיך איצט אויף
13 נאַרוטאָוויטשאַ 13
אין הויף, קווערשטיינע, 1 שטאָק
פיהרט אויס בעשטעלונגען אויפ'ן זומער־סעזאָן, לויט די לעצטע נייעסטע מאָדע־זשורנאַלען צו מעסיגע פּרייזען פּינקטליכע אויספיהרונג.

שלאָסעריי־אַרבייטען, ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל־בעאַרבעטונגען, מאַשינען־טיילען פיהרט אויס בילינ
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

עלעגאַנטע דאַמען און הערען
טראַגען
לוקסוס־שיך
באַר פון L. ODERBERG
דיפּלאָמירטער צעך־מייסטער
אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 17
לעצטע מאָדעלען! שעהן און עלעגאַנט
צוגענגליכע פּרייזען!

דעם חשוב'ן אינהאַבער פון דער פירמע „זלאַטי ראַי" ה'
ש. האַלפּערן און פרוי
צו זייער אַפּרייזע קיין ארץ־ישראל אויפ'ן מזרח־יריד ווינש איך זיי אַ גליקליכע און געזונדע רייזע.
דוד זילבערבערג.

צו דער טוריסטען־רייזע פון מיין ג' שוואָגער און שוועגערין ה' ש. האַלפּערן און פרוי אינהאַבער פון פירמע „זלאַטי ראַי" קיין ארץ־ישראל ווינשען מיר זיי אַ גליקליכע רייזע.
יוסף ווידאַווסקי און פרוי.

מיין ליבען שוואָגער און שוועגערין צו זייער אַפּרייזע נאָך ארץ־ישראל אויפ'ן מזרח־יריד ווינשען מיר זיי אַ גליקליכע רייזע און פיל פערגעניגען.
יחיאל מאיר דאַווידאָוויטש און פרוי.

אונזערע חשוב'ע פריינד ה' **ש. האַלפּערן** און פרוי צו זייער אַפּרייזע נאָך ארץ־ישראל אויפ'ן מזרח־יריד ווינשען מיר זיי אַ גליקליכע רייזע און אַ געזונד צוריקקומען
ז. זילבערבערג און פרוי.

צוליב'ן אָפּפאָהר פון מיין בעסטען פריינד
יחיאל קאַפּיטולניק
נאָך ארץ־ישראל, ווינש איך איהם אַ גליקליכע רייזע
יוסף פריימאַן.

קיין **ארץ־ישראל**
אבריזעגדיג נאָך ארץ־ישראל קען איך מיטנעהמען איין פּערזאָן פאַר 1,300 זלאָטעס. ביטע שריפטליך זיך צו ווענדען:
Łódź, skrzynka pocztowa 368.

פּעקלעך נאָך ז.ס.ס.ר.
פון לעבענסמיטעל שיכוואַרג א.א.וו. שיקט נאָר דורך Torgsin
Moskwa, Kuzniecki M. 14
אָננעמונגען אין אַלע וואַלוטעס (גאָלד, דאָלאַרען, פונטען אָדער פראַנקען) אויף אַ גרויסן אויסוואַהל סחורות פון די אוניווערסאַלע מאַגאַזינען פון „TORGSIN", לויט די נישט בערייטענע־געצ דעיטע פּרייזען נעמט אָן:
Poczta, Bank Gospod. Krajow. Powszechny Bank kredyt. Tow. „Hias", Biuro Posyłek Nowogrodzka 39, B-cia Pakulscy, B-cia Hirszfeld w Warszawie, Drezdeński Bank w Gdańsku,
אינפאָרמאַציעס ערטיילט:
Przedst. Handl. Z. S. S. R. w Polsce Warzawa Koszykowa 4. Tel. 9-06-66,

די לעצטע דאַמען־מאָדעלען פון
לוקסוס־שיך
עמפּפעהלט: **A. Ogórek**
ŁODŹ, ZAWADZKA 11.
בעמערקונג: אַ ספּעציעלע רייכע אָפּטיילונג פון מענער־שיך אין אַ גרויסען אויסוואַהל.

7־קל. פּריוואַטע שולע
— און —
פרעבעל־שולע
— פון —
קאַצענעלזאָן־נאַחומאָוו
20 פּאָמאָרסקאַ 20
(2־טער דורכגאַנג סאַלגאַ 4) טעל. 177-01
די שולע געפינט זיך אויף פּאַרטער (פראָנט און אָפיצינע).
אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער שול־מאַכט מוזען קינדער אין עלטער פון 7 ביז 14 יאָהר, ד. ה. געבוירענע אין די יאָהרען: 1927, 1926, 1925, 1924, 1923, 1922, 1921 איינגעשריבען ווערען ביז'ן 1 מאַי.
איינשרייבונגען פון קינדער ווערען אָנגענומען אין אַלע זיבען קלאַסען.
אין די פרעבעל־שולע און אין פאָרבערייטונגס־קלאַס נעמט מען אָן קינדער פון 3 ביז 6 יאָהר. למודי־קודש אין דער העברעאישער שפּראַך שטעהען אין דער שולע אויף דער העכסטער מדרגה.
די שול־קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 2 מיטאָג.

צענטראַלער סוחרים־ און פאַבריקאַנטען־פערבאַנד אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע (פּיעטריקאָ. 10) מאַכט בעקאַנט, אַז דאָס אָפּגעבען זעזאָנען פון דאָכוד פאַרן יאָר 1934 (1933) ענדיגט זיך מאָנטאָג, דעם 30 ד. ח. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט אין פערייינס־קאַנצעלאַריע אַמטירען היינט זונטאָג און מאָרגען מאָנטאָג, פון 6—8 אָוו. די פערייינס־אַדוואָקאַטען, די ה"ה אַדוו. זעלמאַנאָוויץ, אַדוו. ראָזענטאַל, אַדוו. גרינבערג און אַדוו. דאָמאַנסקי, וועלכע וועלען געבען אונזערע מיטגלידער די געהעריגע אינפאָרמאַציעס.

די פערוואַלטונג פון ביער־האַלע־בעזיצער־פעראיין, בזשעזשינער 16

טיילט מיט די מיטגלידער, אַז מאָרגען מאָנטאָג איז דער לעצטער טערמין פון אָפּגעבען „זעזאָניעס" וועגען הכנסה־שטייער. צוליב דעם דאַרפען די מיטגלידער קומען אין לאָקאַל פון פעראיין היינט, זונטאָג פון 10—12 פאָרם. און פון 9—11 אָוונט, כדי אויסצושרייבען די דעקלאַראַציעס.

בעקאַנטמאַכונג!
די לייטונג פון לעהר־אַנשטאַלט
תורה ודעת
פּילסודסקיעגאָ 12
מאַכט בעקאַנט, דאָס אונזער לעהר־אַנשטאַלט איז געוואָרען איבערגעטראָגען — אויף **פּאָמאָרסקאַ 18** אין דעם בעוואוסטן גימנאַזיום־לאָקאַל וועלכעס בעפינדעט זיך אין גאָרטען וואָס ענטשפּרעכט אַלע היגיענישע איינריכטונגען לויט די פאָרשריטען פון נייעם שול־געזעץ, עס איז אויך פערזעהען מיט די בעסטע פּעדאַגאָגישע קרעפטען אויף למודי קודש אויך אויף וועלטליכע למודים מיט זעהר אַ שטרענגע השגחה. עס איז אויך ספּעציעל איינגעאָרדענט **אַ גן־ילדים** פאַר קינדער פון 4 ביז 7 יאָהר לויט דעם נייעסטען סיסטעם פון אַ פרעבעלובקאַ. אויפ'ן פערלאַנג פון די עלטערן ווערען די קינדער געבראַכט און אַבגעפיהרט אַהיים צוויי מאָל טעגליך.
עס ווערען שוין איינגעשריבען קינדער צום נייעם שול־יאָהר. די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 9 פרי ביז 2 נ.מ. און פון 4 ביז 9 אָוו.
די לייטונג.
בעמערקונג: לויט דער פעראָרדנונג פון דער שול־מאַכט מוזען זיך אויף די תלמידים וואָס לערנען איצט זיך אויפסנײַ איינשרייבען ביז'ן 1־טען מאַי.

דריי סאוויעטישע שיפען אין געפאהר

זיי געפינען זיך פערקלעמט צווישען ריזיגע אייז־קריעס

מאסקווע, 8 (ספ. טעל.)

פון כאבאראווסק איז אנגעקומען אנ'אלאר־מירענדיגע דעפעשע, אז די שיף „סטאלינגראד" געפינט זיך אין געפאהר. אין אג'עהנליכע געפאהר געפינען זיך אויך די שיפען „סאוויעט" און „סמא־לענסק"", וועלכע זענען ארויסגעשיקט געווארען פון וולאדיוואסטאק קיין וואנקארעם. זיי זענען ארומגערינגעלט פון ריזיגע אייז־קריעס און קענען זיך נישט ריהרען פון ארט. די פרובען אויפצו־רייסען די אייז־קריעס מיט דינאמיט האבען זיך נישט איינגעגעבען. אלע דריי שיפען געפינען זיך אין אג'ענליכער לאגע, ווי „טשעליוסקין" ווערען געיאגט אין דער ריכטונג פון צפון. „קראסין" האט בעקומען א בעפעהל צו שווימען צו די בע־דראהטע שיפען. „קראסין" האט געענטפערט, אז העכסטענס דעם 10 מאי וועט ער זיך שוין גע־פינען אויפ'ן ארט.

אימיגראציע־בעגרענצונגען קיין בראזיליע

פיהרט איין די רעגירונג

ריא־דע־זשאנעירא 28 (יט"א טעלעגראפיש)

די בראזילאנישע רעגירונג האט אויסגעפער־טיגט א געזעץ־פראיעקט וועגען בעגרעניצען די אימיגראציע קיין בראזיליען.

לויט דעם דאזיגען געזעץ־פראיעקט, וועלען קענען אריינקומען יעדעס יאהר נאר 5 פראצענט פון דער צאהל בעפעלקערונג פון יעדער נאציא־נאליטעט, וועלכע האט זיך געפינען אין בראזיליען אין יאהר 1920.

געגען ארויסשיקען טראצקי'ן פון פראנקרייך

האבען פראטעסטירט די פראנצויזישע סאציאליסטען

פאריז, 28 (ספ. טעל.)

היינט אוונט איז פארגעקומען אין פאריז א גרויסער פראטעסט־מיטינג, איינגעארדענט דורך דער סאציאליסטישער פארטיי און די טראצקיסטען, געגען ארויסשיקען טראצקין פון פראנקרייך. דער מיטינג איז געפיהרט געווארען דורכ'ן פראפעסאר לאנזשעווען. עס האבען גערעדט די סאציאליסטישע פיהרער פארניי און פיווער, די טראצקיסטען — זשעראר און קרעפא, און דער שרייבער אנדריי מאלרא.

דער גרויסער ארבייטער־עולם האט פראטעס־טירט געגען דעם גירוש טראצקי, וואס עס האט פעראָרדענט די רעגירונג.

אין ליאן איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער ליגע פאר מענשען־רעכט, אויף וועלכער עס איז אריינגעטראגען געווארען א פארשלאג אויסשליסען העריאן פון דער ליגע, פארוואס ער האט אלס מיטגליד פון דער רעגירונג, דערלאזט צו דער ברוטאלער האנדלונג געגען טראצקין.

טראצקי צוריק אין טערקיי

קאנסטאנטינאפאל, 28 (ספ. טעל.)

די טערקישע רעגירונג האט מסכים געווען, אז טראצקי זאל צוריקקומען קיין טערקיי אויף די פריהערדיגע בעדינגונגען.

משה שערטאק ביים עמיר אבדולאה

אבדולאה לאכט אויס די קלאנגען, ער זאל נאמינירט ווערען אלס קעניג פון ארץ־ישראל

ירושלים (י.ט.א.) דער עמיר פון עבר הירדן, אבדולאה האט אין אמאן אויפגענומען אויף א שמועס דעם מיטלייטער פון פאליטישען דעפארטאמענט פון דער עקזעקוטיווע פון דער אגענץ, משה שערטאק.

אין משך פון געשפרעך האט עמיר אבדולאה אויסגעלאכט די קלאנגען, לויט וועלכע זיין פאר־שטעהענדע נסיעה קיין לאנדאן זאל שטעהען אין צוזאמענהאנג מיט וועלכע עס איז פערהאנדלונגען צו פראקלאמירען איהם אלס קעניג פון ארץ־ישראל און עבר־הירדן.

קערניק און וויטאס בעזעצען זיך אין דער שווייץ

ציריך, 28 (ספ. טעל.)

די טעג איז אנגעקומען אין דער שווייץ דער געווו. „בריסקער ארעסטאנט", ד"ר קערביק. דער בעזוך שטייט אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס ד"ר קערביק און וויטאס ווילען בלייבען וואוינען א לענגערע צייט אין דער שווייץ.

ד"ר קערביק האט בעלייגט א וויזיט איגנאצי פארעווסקין און איהם אינפארמירט וועגען פער־לויף פון „בריסקער" פראצעס און וועגען גורל פון בריסקער ארעסטאנטען.

פויליש־דייטש־סאוויעטישע באהן־קאנפערענץ

ווילנע, 28 (טעלעפאניש)

בעכטען האט זיך דא אנגעהויבען די 10־טע פויליש־דייטש־סאוויעטישע קאנפערענץ, וואס האט פאר א ציל איבערצופיהרען א נייעם באהן־טאריף אין דער קאמוניקאציע צווישען די דאזיגע מלוכות. צו דער קאנפערענץ זענען געקומען 7 דייטשע דעלע־גאטען און 4 סאוויעטישע.

די קאנפערענץ וועט געדויערן 3—4 וואכען.

אײַנגעפאלען די פאדלאגע איך לארדעליס צוקערניע

עטליכע פערזאן פערוואונדעט געווארען

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

עהערנעכטען אין אוונד איז ווידער אין ווארשא פארגעקומען א בוי־קאטאסטראפע.

אין לארדעליס צוקערניע אויף אל. יערא־זאלימסקיע 35, ווען אין זאל איז געווען פיל פובליקום האט זיך איינגעבראכען די פאדלאגע און א צוויי צענדליג פערזאן צוזאמען מיט די טישלעך זענען אריינגעפאלען אין קעלער, אין דער צוקער־ניע איז ענטשטאנען א שרעקליכע פאניק. די אלארמירטע פאליציי און פייערלעשער, וועלכע זענען געקומען אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע זענען צוגעטרעטען צו ראטעווען די קרבנות. עט־ליכע פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען. די סבה פון דער קאטאסטראפע ווערט געפארשט דורך א ספעציעלע קאמיסיע.

צוויי געזעצע געגען נאצי־פראפאגאנדע

נעמט אן דער פארלאמענט פון שטאט ניו־יארק

ניו־יארק (יט"א) דער סענאט פון שטאט ניו־יארק אין אלבאני האט אנגענומען צוויי געזע־צען, וואס זענען געווענדעט געגען נאצי־פראפא־גאנדע. לויט די דאזיגע געזעצען ווערט בעטראכט אלס שטראפליך יעדע עפענטליכע ארויסטרעטונג, וואס בעציועקט ארויסצורופען פעראכטונג, שנאה אדער שפאט געגען וועלכער עס איז גרופע, אלץ איינס צי די שולדיגע טרעטען ארויס געגען דער גרופע אויס טעמים, וואס ווערען דיקטירט דורך ראסישע, רעליגיעזע אדער הויט־פארב־פאראור־טיילען.

ביידע בילס זענען אפגעשיקט געווארען צו ווייטערער געזעצגעבערישער בעהאנדלונג אין אונ־טערן־הויז פון שטאט ניו־יארק.

מען ריכט זיך, אז די בילס וועלען בעקעמפט ווערען דורך די ליבעראלע עלעמענטען אין דער קאמער, היות זיי האלטען, אז די בילס זענען רע־דאגירט אין צו אלגעמיינע ווערטער, מחמת וואס די בעשטימונגען זייערע וואלטען געקענט אויסגע־נוצט ווערען געגען אנדערע ארגאניזאציעס, ווי די, געגען וועלכע זיי ווערען איצט געווענדעט.

מען לאזט נישט יודען זיך לערנען ערד־ארבייט אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) די אפיציעלע לאנד־ארבייטער – קארפאראציע (לאנדעס – בוירענשאפט) האט היינט פערעפענטליכט אנ'ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז דאס שטאטס־מיניסטעריום פון אלדענבורג האט נישט בעוויליגט קיין שום ערד־שטח פאר דער אויסבילדונג פון יודישע יוגנטלייט, וואס ווילען זיך צוגרייטען צו דער עמיגראציע קיין א"י. די „לאנדעס־בוירענשאפט" ערקלערט, דאס זי ערווארט, אז קיין איין אייבציגער לאנד־ארבייטער אדער גערטנער וועט נישט אנבעהמען קיין יודישע געהילפען.

ספארט

מכבי — הכח 1:0

דער נעכטיגער מעטש וועגען דער מייסטער־שאפט פון „א" קלאס צווישען ביידע דערמאהנטע יודישע מאנשאפטען האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג, און האט צוגעצויגען א זעהר גרויסען פובליקום. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט א זיג פון „מכבי".

א גענויען בעריכט וועלען מיר ברענגען.

MAOK
TĘPI ROBACTWO

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער־פילם!
— I —
מיטרייסענדע דראמע א. נ.
„געלע מאסקע"
אין די הויפט־ראלען:
Warwick Ward i Lupino Lane.
— II —
די רייצענדע מעלאדישע אפערעטקע א. נ.
„די כלה פון וויען"
אין די הויפט־ראלען:
Marta Eggert i E. Barric.
נעכסטער פראגראם:
„די פאסירונג אויף לידא"
אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייטאג

Dr. med.
L. Berman
צאנלענצקא 15, טעל. 149-07
[illegible]

Dr. J. NEUMAN
כירורג און גינעקאלאג
(פרויען־ארצט)
נעמט נישט מעהר אן אין דער לעטשניצע
„Vita". נור אינדערהיים
פון 11.30 ביז 1 בייטאג און 7 ביז 8.30
זאכאדניא 57, טעל. 128-95

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז־קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 6—8 אוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 מיטאג אן; פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פריוואט
זגערזשער 1 (אײַנגאנג אלטער מארק 15)
טעל. 123-47. נעהמט אן פון 6–8 אוו.
לעטשניצע־פרייזען.

אוירען, נאז און האלז־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 11–2 און פון 5–8 אוונט.

ביטשריפט = ביורא
פאר געריכטס־ און אדמיניסטראציע־מאכט
B. Mann
האט זיך איבערגעצויגן פון פעטריקאווער 10
אויף פעטריקאווער 82
פארטער, לינקע אפיצינע.

פאר גאלד,
בריליאנטען
און לאמבארד־קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזדאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

ראטעוועט אייער געזונד!!!
קראנקע אויף רוקען (ברוך־קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטען אויף ביינער־שווינד־זוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאקעס — גומי־זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס.
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף
(אין זגערזש אויף סלאוועצקא 2 № און 4 № אייגענע הייזער)

לאדז 29 אפריל 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 29 אפריל 1934

דער עודף אין ענגלישן בודזשעט

סמנים פון ווירטשאפטליכער פערבעסערונג

מיט 64 יאהר צוריק, ווען אין ענגלישען פארלאמענט איז בעהאנדעלט געווארען דער בודזשעט, האט איינער פאראויסגעזאגט די פינסטערע נבואה, וואס האט געזאלט מקוים ווערען אין א פינף יאהר ארום, אבער די נבואה איז נישט מקוים געווארען, עס האט פאסירט עפעס פונקט פערקעהרטעס.

אין יאהר 1870 איז אין פארלאמענט פארגעטראגען געווארען א בודזשעט פון 70 מיליאן פונט שטערלינג. דער פיהרער פון דער אפאזיציע האט דאן פאראויסגעזאגט, אז ענגלאנד שטייט אונפערמיידליך פאר א באנקראט, ווייל קיין שום לאנד אין דער וועלט איז נישט בכוח אויסצוהאלטען אזא בודזשעט-לאסט. אין פארלאמענט און אין דער פרעסע האט מען בעוויזען, אז דער איינקונפט-שטייער, וועלכער איז געהעכערט געווארען, כדי צו דעקען דעם „וואהנזיניגען" בודזשעט מיט 5 פענס אויפן פונקט, ד. ה. אויף 2 פראצענט, וועט דערפיהרען צום באנקראט פון ענגלאנד. אזא הויכען הכנסה-שטייער וועט קיינער נישט זיין אומשטאנד צו צאהלען.

דער ראדיקאל-פילאזאף ספענסער האט אויפגעוויזען אין „וועסטמינסטער רעוויו", אז דער צו הויכער איינקונפטס-שטייער — דאס איז פערשקלאפונג.

אין 64 יאהר נאך דער דערמאנטער דעבאטע אין ענגלישען פארלאמענט און אין 74 יאהר נאך דער נביאות פון ספענסערן בעטרעפט דער הכנסה-שטייער אין ענגלאנד שוין נישט קיין 2 פראצענט, נאר גאנצע 25 פראצענט, און נישט קיין 5 פענס אויפן פונט, נאר גאנצע 5 שילינג, און דאך איז ענגלאנד ווייט פון באנקראט און פון פערשקלאפונג.

די הוצאות פון דער מלוכה בעטרעפען איצט נישט קיין 70 מיליאן פונט, ווי דעמאלט נאר 685,5 מיליאן פונט. און נישט קוקענדיג אויף די דאזיגע ריזיגע הוצאות ווערט דער בודזשעט פארן פערגאנגענעם יאהר געשלאסען נישט מיט קיין דעפיציט, נאר מיט אנ'עודף פון 31 מיליאן פונט, אפילו פון 39 מיליאן פונט, אויב מען זאל צורעכענען די צאהלונגען פון ענגלאנד אין אמעריקע.

פאראיאהרען אין דער צייט האט דער בודזשעט זיך געשלאסען מיט א ריזיגען דעפיציט, אזוי אז פון אלע זייטען האט מען פאראויסגעזאגט דעם נאהענטען אונטערגאנג פון ענגלאנד. די נביאות זענען נישט מקוים געווארען. דער פינאנץ-מיניסטער פון ענגלאנד האט אפגעהאלטען א גרויסען פינאנציעלען טריומף און איז אראפ פון דער טריבונע נאכן רעפערירען דעם בודזשעט ביי בעגייסטערטע אוואציעס פון גרויסען עולם, וועלכער איז זיך, ווי שטענדיג, צונויפגעקומען אויפן גרויסען טאג אין פארלאמענט ווען דער פינאנץ-קאנצלער שטעלט פאר דעם פארלאמענט זיין בודזשעט.

די ענגלישע רעגירונג האט געמאכט די געהעריגע אויספיהרונגען פון דער פארבעסערטער פינאנציעלער לאגע. עס איז פערקלענערט געווארען די שטייער-לאסט, דער הכנסה-שטייער, עס זענען צוריקגעשטעלט די אונטערשטיצונג פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען געהאט פערקלענערט געווארען.

אין לויפענדען יאהר האט דער פינאנץ-מיניסטער געהאט אין זיין רשות א גרויסען עודף. אמת, א גרויסען טייל פון דעם עודף האט די רעגירונג געהאט צו פערדאנקען א גליקליכען צופאל: גראד איז געשטארבען דער גרעסטער ענגלישער שיף-אייגענטימער עלערמאן, ער האט איבערגעלאזט אזא ירושה, אז בלויז ירושה-שטייער האט די רעגירונג בעקומען 10 מיליאן פונט. אבער ווי עס זאל נישט זיין, איז דער בודזשעט געשלאסען געווארען מיט א גרויסען איבערגעוויכט פון די הכנסות איבער די הוצאות, און דאס זאגט אז עס זענען פערהאן וויכטיגע סימנים, וועלכע ווייזען ארויס די לעבענס-קראפט פון ענגלאנד.

די צאהל ארבייטסלאזע בעטרעפט נאך צוויי מיליאן, אבער זייער צאהל ווייזט ארויס א טענדענץ צו פאלען. איינער פון די סימנים פון דער אויפלעבונג אין דער ענגלישער ווירטשאפט איז דער פאקט, וואס אין גלאזגא טרעט מען צו צו בויען א נייע פאסאזשיר-שיף, וועלכע וועט איבעריאגען אלצדינג, וואס איז ביז איצט געבויט געווארען. דאס וועט זיין די סאמע גרעסטע, די סאמע לוקסוס-ארטיגע און די סאמע שנעלע שיף אין דער וועלט. די שיף וועט האלטען 75 טויזנט טאן.

די פערבעסערונג פון ענגלישען בודזשעט איז א גרויסע ענטוישונג פאר דער אפאזיציע, סיי פון רעכטס, סיי פון לינקס. בעזונדערס איז עס א קלאפ פאר דער רעאקציע פון רעכטס, וועלכע האט געפרובט אויפהויבען דעם קאפ און איז שוין אלץ מעהר האפערדיג ארויסגעטראטען געגען דער איצטיגער פארלאמענטארישער ארדנונג, אלס א סיסטעם, וואס איז אפגעשטארבען און קאן שוין קיין פאזיטיוועס נישט אויפטון. מען דארף, האבען די ענגלישע פאשיסטען געטענהט, איבעראנדערשען דאס סיסטעם לויט'ן איטאליענישען מוסטער.

דער איצטיגער בודזשעט וועט די פאשיסטען אין ענגלאנד קיין כוח און מוט נישט צוגעבען, און ביז איצט זענען זיי דאך אויך געוועזען א גאנץ נישטיגע גרופע. זיי האבען געלד אויף וויפיל עס גיט געלד דער פיהרער זייערער לארד מאסלי, זיי האבען א קלוב, אנ'ארמעי פון שווארצע העמדלעך, זיי האבען פעהנער. אבער קיין פאליטישע בעדייטונג האבען זיי אין ענגלאנד נישט. אין פארלאמענט האבען זיי נישט קיין פארשטייער, זייער פיהרער איז אליין ביי די וואלען דורכגעפאלען.

דער ענגלישער בירגער ענדערט זיינע שטימונגען און שטעלט אוועק ביי דער מאכט די אדער יענע פארטיי, אבער אין גרונד גענומען בלייבט ער אנ'אנהענגער פון דעמאקראטיע. און איצט, ווען דער בודזשעט ווערט פערענדיגט מיט אנ'עודף, וועט די צאהל געגנער פון דעמאקראטיע און פארלאמענט אין ענגלאנד נאך מעהר פערקלענערט ווערען.

פאר יודען געשלאסען די בילדונג

דעפרעסיע צווישען די דייטשע יודען צוליב דער נייער גזירה

מיר האבען שוין בקיצור מיטגעטיילט וועגען דער נייער גזירה פון דער היטלעריסטישער רעגירונג געגען די יודען אין דייטשלאנד. עס האנדעלט זיך וועגען די מיטלען, וואס זענען אנגענומען געווארען דורך דער רעגירונג אינגאנצען אויסצושליסען די יודישע יוגענד פון די מיטעל-שולען און פון די הויכשולען, נאכמעהר, אפילו די שולען, וואס ווערען אויסגעהאלטען דורכאויס דורך יודען, וואס זענען געגרינדעט געווארען דורך די יודישע קהלות, זאלען מעהר קיין שילער נישט צוגעלאזט ווערען. מיט איין ווארט, די יודישע יוגענד זאל אינגאנצען בעזייטיגט ווערען פון יעטוועדער בילדונג. די דאזיגע נייע אכזריות האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פערביטערונג צווישען די יודען אין דייטשלאנד, אפילו די פרישע באיקאט-בעוועגונג, וואס ווערט געפיהרט מיט נייע כוחות, אפילו די אונגעהויערע נייע העצע געגען די יודען, וואס קומט איצט ווידער פאר, האט נישט ארויסגערופען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אזא געפיהל פון דעפרעסיע, ווי אט די נייע גזירה פון ארישען רעזשים.

ווי בעקאנט, האט די היטלער-רעגירונג איינגעפיהרט אין דייטשלאנד א נומערוס קלויזוס פאר די יודישע קינדער, אין דער הויך פון אנדערטהאלבען פראצענט. אזוי פיל זאל עס אויסמאכען די צאהל בעפעלקערונג פון יודען אין דייטשלאנד. דער דאזיגער נומערוס קלויזוס איז פערפליכטענד סיי פאר די מיטעל-שולען, סיי פאר די הויכשולען.

אויב אין א געוויסער שטאט לעבען מעהר ווי אנדערטהאלבען פראצענט יודען, אפילו אכט אדער צעהן פראצענט, טארען אין די שולען נישט אנגענומען ווערען מעהר ווי אנדערטהאלבען פראצענט יודישע שילער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס אין זעהר פיל ערטער פון דייטשלאנד זענען יודען אינגאנצען נישטא און זייער פראצענט ווערט דורך זיי נישט אויסגענוצט.

איצט האט דער בילדונגס-מיניסטער רוסט ארויסגעלאזט א צירקולאר, אין וועלכען עס ווערט פערארדענט, אז יודישע שילער און סטודענטען קאנען ערשט דעמאלס אנגענומען ווערען אין די שולען, ווען אלע נישט יודישע קאנדידאטען וועלען בעפרידיגט, און כל זמן עס געפינט זיך כאטש איין אריער, וועלכער איז נישט אויפגענומען געווארען אין דער שול, קאנען יודען בכלל נישט אויפגענומען ווערען. ביי די איצטיגע פערהעלטענישען אין דייטשלאנד בעדייט דאס, אז יודען וועלען גענצליך אויסגעשלאסען פון מיטעל- און הויך-בילדונג, ווייל די רעזערווירטע אנדערטהאלב פראצענט פאר די יודען וועלען שטענדיג פערנומען ווערען דורך דייטשען.

נאך ערגער איז מיט דעם צווייטען צירקולאר פון ד"ר רוסט. אין דאזיגען צירקולאר פון בילדונגס-מיניסטער ווערט פערבאטען די יודישע שולען סיי די מיטעל — סיי די הויכשולען מעגען זיי אויסגעהאלטען ווערען דורך יודען און געגרינדעט ווערען דורך די יודישע קהלות, אנצונעהמען שילער און שילערינס אין משך פון לויפענדיגען שול-יאהר. די נידריגע קלאסען וועלען אינגאנצען היי-יאהר נישט געעפענט ווערען, אין די העכערע קלאסען וועט מען אויך קיין שילער נישט אננעהמען. כדי צוצוגעבען דעם צירקולאר עפעס א געזעצליכען אויסזעהן, ווערט אין איהם געזאגט, אז ער בעציהט זיך דערווייל בלויז אויף איין יאהר. אבער ווען אפילו דאס זאל זיין אמת, וואס דערין קאן מען דרייסט צווייפלען, זענען די איצטיגע מיטלען געגען די יודען אנ'אמת'ער טויט-קלאפ פאר דער יודישער בילדונג, פאר'ן שטודיום פון דער יודישער יוגענד אין די העכערע און מיטעלע שולען.

עס איז נישט קיין נייעס, אז אין שיין פון דעם, וואס קומט פאר אין היטלעריסטישען דייטשלאנד, זעהען טייל-מאל אויס די ווילדע שריט פון דער צארישער רעגירונג ווי א גן עדן פאר די יודען. נישט אומזיסט האט זיך דער מיניסטער רעהם די טעג בעריהמט, אז דער נאצי-רעזשים איז זיך בעגאנגען מיט די יודען און מיט די אנדערע געגנער מיט חסד: די שפאנישע אינקוויזיציע איז געווען ערגער. דאס איז אבער אויך א צווייפעל: אין די דייטשע טורמעס און אין די קאנצענטראציאנס-לאגערן האבען זיך אפגעטון און וואהרשיינליך טוען זיך נאך אפ זאכען, וועלכע וואלטען זיך נישט פערשעהמט געגען דער אינקוויזיציע.

דער בעזוך פון בארטו אין ווארשא

די ענדעקישע „פערעהרער" פון דער פראנצויזישער קולטור

אלע פרייען זיך, ס'פרייט זיך די סאנאציע און ס'פרייט זיך נישט ווייניגער די ענדעציע און אלע אין כאר „וויוו לא פראנס".

שווער צו זאגען אין פאליטיק, צי די שמחה איז אנ'אויפריכטיגע, מחמת די אנגענומענע אינטערנאציאנאלע מנהגים דיקטירען, אז יעדען גאסט זאל מען פריינדליך אויפנעהמען און איהם ווייזען א פריינדליכע צורה.

די פויליש-פראנצויזישע בעציהונגען זענען אין פערלויף פון דעם לעצטען יאהר גאר נישט געווען אזעלכע פריינדליכע און נישט איין סקעפטיקער אין די אפמאכען מיט אונזער נאהענטסטען מערב-שכן האט זיך געקאנט אויסדוכטען, אז צוליב דער צייט-ווייליגער „פערעדישקע", וועלכע היטלער שענקט פוילען, רייזיקירט מען מיט דער אלטער טראדיציאנעלער פריינדשאפט מצד פראנקרייך. דער דאזיגער איינדרוק איז נאך געשטארקט געווארען צוליב די אנגעשטרענגטע בעציהונגען מיט טשעכא-סלאוואקיע, וועלכע איז געבליבען טריי דער פראנצויזישער ליניע און האט זיך נישט שטארק געאיילט צו שליסען א זעלבסטשטענדיגען פאקט מיט דייטשלאנד.

דעריבער וועט אפשר דער בעזוך פון דעם פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בארטו מיטווירקען אויפצוקלערען די אויפריכטיגקייט פון די פויליש-פראנצויזישע בעציהונגען, ווי אויך צווינגען די פיהרער פון דער פוילישער אויסערן-פאליטיק זיך קלאר ארויסצוזאגען וועגען די פאקטען מיט היטלערן.

ס'איז היינט פאר קיינעם קיין ספק נישט, אז פראנקרייך, וועלכע איז אין איצטיגען מאמענט פעראייבזאמט אין איהר פאליטיק, איז די הויפט-רעפרעזענטאנטין פון אויפהאלטען דעם שלום אויף דער וועלט, און אז דייטשלאנד איז די איינציגע מדינה, וועלכע איז גרייט צו יעדער צייט אויפצורייסען אייראפע און איהר צו פערוואנדלען אין א בלוט-באד. ביי אונז האט מען אבער א [illegible] דעם פאקט מיט היטלערן פערשלעפערט די עפענטליכע מיינונג און נישט ביי אייך באאיווען פאליאק האט זיך געקענט בעקומען דער איינדרוק, אז דער בלוט-דורשטיגער היטלער האט זיך פלוצלינג פערוואנדעלט אין א לעמעלע.

דער בעזוך פון פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער בארטו האט געצוואונגען די פוילישע פרעסע און בעזונדערס די סאנאציע-פרעסע ארויס מיט עפענטליכע דבורים. אמת, עס פיהלט זיך אין די אלע רייד א געוויסע פערלעגענהייט און צייטענווייז קלינגען די ערקלערונגען, ווי א מין פערענטפערונג פאר דעם הויכען פראנצויזישען גאסט.

דער געשיקטער פראנצויזישער דיפלאמאט בארטו האט אבער שוין פון פריהער אויס פערשטאנען די אומבעקוועמע סיטואציע, וועלכע איז פערבונדען מיט זיין בעזוך פאר מאנכע פוילישע דיפלאמאטען און אפיציעלע, אדער האלב-אפיציעלע פרעסע ארגאנען און ער האט געכאפט די פיש פאר דער נעץ. ער האט אין זיין רעדע דערקלערט, אז „דער אפמאך (פויליש-דייטשער) ריהרט לחלוטין נישט אן די דויערהאפטיגקייט און קראפט פון דעם פויליש-פראנצויזישען בונד". דער דאזיגער מאנעוור פון פראנצויזישען אויסערן-מיניסטער האט גלייך געשאפען אנ'ענטשפאנונג און מעגליך געמאכט צו שאפען אנ'אויפריכטיגע פריינדליכע אטמאספער. די אנהענגער פון אנ'אריענטאציע אויף היטלער-דייטשלאנד האבען לייכטער אפגעאטעמט און האבען זיך נאך דער דאזיגער ערקלערונג געפיהלט אביסעל פרייער.

דערפאר פיהלט זיך גוט, זאגאר גלענצענד די ענדעציע. זי האלט, אז זי איז פון שטענדיג אן געווען דער ריטער פון דעם אידעלען פראנצויזישען פאלק און, אז זי איז שיעור נישט די טרעגערין פון „פראפראנצויזיזם" אין פוילען. אין דער ענדעקישער פרעסע האט מען שוין פון לאנג ליב געהאט צו מאכען פערגלייכונגען צווישען פראנקרייך און פוילען, לעצטענס איז מען אפילו אוועק אויפ'ן וועג פון „גלייכשאלטונג" מיט א היטלערן און מען האט א קאפעטשקע פערגעסען וועגען פראנקרייך. אבער האלט דאך די ענדעציע אז זי איז די נאהענטסטע מחותנת'טע און איהר שמחה איז נאך גרעסער צוליב דעם, וואס דאס פערשאפט גרויס פערדרוס דער סאנאציע.

בארטו האט געגעבען די ענדעקעס א געלעגענהייט אויסצודריקען זייער ענטציקונג פאר דער פראנצויזישער קולטור. וואלט אבער בארטו געוואוסט אין וואס עס דריקט זיך אויס ביי אונז אין פוילען די ענדעקישע קולטור, וואלט ער זיכער אנערקענט די דאזיגע פוילישע פארטיי אלס דעם נאטירליכסטען פערבינדעטען פון היטלערן מיט זיין סאדיסטישער באנדע.

די פראנצויזישע קולטור איז באמת א הערליכע און דערביי איז טאקע קיינמאל נישט איינגעפאלען א פראנצויז צו רודפ'ן מענשען, זיי בעפאלען און שענדען, נאר דערפאר, ווייל זיי זענען יודען, אדער פערוואנדלען די הויכשולען אין אנ'ארט פאר עקסקלוזיווע מענשען-שנאה, ראסען-אנטאגאניזמען און ווילדע אוואנטורעס און סקאנדאלען.

מען דארף זיין גענוג אונפערשעהמט, כדי צו לויבען די פראנצויזישע קולטור, וועלכע האט געגעבען דער וועלט די דעקלאראציע פון בירגער און מענשען-רעכט, די סיסטעם פון ערליכער און אויפריכטיגער דעמאקראטיע, די פרינציפען פון טאלעראנץ צו מענשען פון אנדערע אידעאלאגיעס און גלייכצייטיג טראגען אין דעם אייגענעם לאנד די אידעען פון ווילדער אויסראטונג און מענשען-פרעסעריי. (א. צ.)

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג,

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8-11 פריה און פון 5-8 אווענד

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 29 יד אייר תרצ"ד

אפריל

זון-אויפגאנג 4.14
זון-אונטערגאנג 6.54

דער פעראייניגטער יודישער וואהל-בלאק

האט זיך נאך נישט קאנסטיטואירט

ווי בעקאנט איז ביים שאפען דעם פעראייניגטען יודישען וואהל-בלאק געוועהלט געווארען א פרעזידיום און וועלכען ס'איז אריין פרעזעס מינצבערג, אדוו. ווייצמאן און א דריטען מיטגליד האט געזאלט בעשטימען דער ווירטשאפטליך-געזעלשאפטליכער בלאק (סוחרים-פעראיין, פיעטר. 73, געוו. פראנט-סאלדאטען א.א.) ביז איצט איז אבער אזא פרעזידיום-מיטגליד נישט בעשטימט געווארען. דאנערשטאג אין אוונט האט זיך אבער צום פרעזעס מינצבערג געווענדעט א דעלעגאציע פון ווירטשאפטליכען געזעלשאפטליכען בלאק און ערקלערט, אז דאס צוטרעטען צום יודישען פעראייניגטען בלאק מאכען זיי אפהענגיג דערפון, אז די נעמען, וועלכע זיי וועלען ארויסשטעלען זאלען נישט קוועסטיאנירט ווערען דורך דעם אלגעמיינעם בלאק.

פרעזעס מינצבערג האט געענטפערט דער דעלעגאציע, אז אין פרינציפ האט קיינער נישט קיין רעכט צו קוועסטיאנירען אימיצענס קאנדידאטען. אויב אבער דער ווירטשאפטליך-געזעלשאפטליכער בלאק וועט ארויסשטעלען אויסגעשפראכענע אסימיליאטארען איז די פראגע צווייפעלהאפט. דער ווירטשאפטליך-געזעלשאפטליכער בלאק האט נאך ביז איצט נישט געגעבען קיין ענטפער.

היינט אין אוונט קומט פאר א פלענארע זיצונג פון אלע גרופירונגען און ארגאניזאציעס וועלכע נעהמען אנטייל אין אלגעמיינעם יודישען וואהל-בלאק.

יוגאסלאווישער סענאטאר פאפאוויטש אין לאדז

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, איז נעכטען אינדערפריה געקומען קיין לאדז דער בעקאנטער יוגאסלאווישער פאליטיקער מילאן ל. פאפאוויטש.

פאפאוויטש איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון וולאסטימיר מארעס, דעם ראטגעבער ביי דער יוגאסלאווישער גמזאנדשאפט אין ווארשא.

11 אינדערפריה האט סענאטאר פאפאוויטש דעקארירט דעם ד"ר באלעסלאוו פיכנא מיטן קאמאנדאר-ארדען פון דער הייליגער סאווא.

אלע טרעפען זיך היינט 9 אוו.
אין יוד. קאמעראל-טעאטער
אל. 1 מאי 2
אויף דעם ביהנע-רעפערטואר
„אין ברוינעם גיהנם"

בעשטעטיגט 11 פראיעקטען פון נייע פאבריקען אין לאדז

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די אינדוסטריע-אפטיילונג בעשטעטיגט 11 פראיעקטען פון פערשידענע נייע פאבריקען אין לאדז.

אמטליכעס

(א) דער ביז-איצטיגער לייטער פונם 7-טען קאמיסאריאט, קאמיסאר מאטולעוויטש איז אריבערגעטראגען געווארען, אלס לייטער פון 8-טען קאמיסאריאט, און, פערקעהרט, דער לייטער פון 8-טען קאמיסאריאט קאמיסאר טשעשלאק איז געווארען לייטער פון 7-טען קאמיסאריאט.

וואר פאר'ן פוילישען לופט-פליה-וואכען

זיצונג פון יודישען ל.א.פ.פ.-קאמיטעט

אונטער דעם פארזיץ פון ה' סט. יאראשעווסקי איז די טעג פארגעקומען א זיצונג פון קאמיטעט צו פראפאגירען די אידעע פון ל. א. פ. פ. צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

אדוו. מענקעס האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דעם צוזאמענפאהר פון די קאמיטעטען פאר לאפפ-פראפאגאנדע צווישען דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכער איז מיט עטליכע טעג צוריק פארגעקומען אין ווארשא מיטן אנטייל פון די העכערע פארשטעהער פון דער מאכט.

א לעבהאפטיגע דיסקוסיע האט ארויסגערופען די פראגע וועגען דער פארשטייענדיגער וואך פון פוילישען לופט-פליה-וועזען און וועגען אנטייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער וואך.

די וואך וועט פארקומען צווישען צעהנטען און זיבעצעהנטען מאי. עס ווערען פאראויסגעזעהן פראפאגאנדע צוגען, ספעציעלע פראפאגאנדע-פערזאמלונגען, נאטעסדינסטען אין די שוהלען, גאסען-זאמלונגען פאר די צוועקען פון דער לופט-פערטיידיגונג א. א. וו.

אין דער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט פרעזעס פון דער לאדזער קהלה דעפ. ל. מינצבערג, אדוו. בעלער, אדוו. מענקעס, קאמענדאנט פון לופט-פליה-פלאץ וואדזשינסקי א. א. עס איז צוויישען אנדערען אנגעוויזען געווארען, אז די צייט פון דער פראפאגאנדע-וואך פאלט צונויף מיט דעם סאמע ברען פון די וואהלען און אז עס וואלט געווען געוואונשען, ווען די וואך קומט פאר אין אן'אנדערען טערמין.

אבער דאס איז נישט מעגליך, ווייל דער טערמין איז בעשטימט געווארען דורך דער העכערער מאכט אין ווארשא און עס איז שוין נישט מעגליך איהם צו ענדערען.

עס איז אנגענומען געווארען א רייה פארשלאגען, וואס האבען דעם ציל צו קאארדינירען די טעטיגקייט פון דעם יודישען קאמיטעט מיט דעם אלגעמיינעם שטאטישען, כדי דער אנטייל פון דער יודישער בעפעלקערונג זאל האבען דעם געהעריגען ערפאלג.

פאר די צוועקען פון לאפפ-פראפאגאנדע איז ארויסגעגעבען געווארען א בראשור אין דער יודישער שפראך.

צו אנדערטהאלבען און דריי יאהר

אורטייל אין די ברידער בוסקאוואדאס פראצעס

(2) דאס היגע קרייז-געריכט האט פרייטאג ארויסגעטראגען דעם אורטייל אין דעם פראצעס וועגען דעם בייזוויליגען באנקראט פון די ברידער בוסקאוואדא.

עס זענען פערמשפט געווארען: דער 24-יעהריגער ישעיה בוסקאוואדא – אויף 3 יאהר טורמע; דער 33-יעהריגער ישראל-דוד בוסקאוואדא – אויף 3 יאהר; דער 27-יעהריגער בנימין בוסקאוואדא – אויף אנדערטהאלבען יאהר: דער 37-יעהריגער אלעקסאנדער זאקשעווסקי — אויף 6 חדשים ארעסט; דער 37-יעהריגער יהודה ווינבערגער – אויף אנדערהאלבען יאהר טורמע; דער 30-יעהריגער אברהם בראניץ – אנדערהאלבען יאהר; דער 24-יעהריגער יאקוב זיידנער – אנדערטהאלבען יאהר; דער 38-יעהריגער יחיאל קאפלאוויטש – 6 חדשים ארעסט.

די ערשטע 2 פערמשפטע, וואס זענען פערמשפט געווארען צו 3 יאהר יעדערער, זיצען אין דער טורמע. די איבעריגע 6 זענען ארויסגעלאזט געווארען אויף דער פריי – פאר קויציע.

אומגליקען מיט קינדער

(2) נעבען פאראננא 5 איז אנ'אויטא נעכטען איבערגעפאהרען די 5-יעהריגע יאדוויגא דאניעק.

מיט א צושפאלטענעם שארבען, איננאנצען א צוקאליעטשעטע האט מען זי אריבערגעפיהרט אין קרייז-שפיטאל אויף זאגייניקאווא.

* * *

(2) דער 5-יאהריגער זדזישיא שעווטשיק טרענקלערא 21) האט נעכטען, שפילענדיג זיך, איבערגעקעהרט אויף זיך א טאפ מיט קאכענדיגען מילך.

אין א געפעהרליכען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין קרייז-שפיטאל אויף זאגייניקאווא.

* * *

(2) אויף לאגעווניקער שאסיי האט זיך דער 8-יעהריגער יאן גלאוואטש געשפילט מיט א באלעמל.

אומגערן האט ער מיט דעם באלעמל געטראפען אין דעם דורכגייענדען וואצלאוו ליבראוסקי (פון אבראמאוויסקיעגא 21).

ליבראוסקי איז אריין אין אזא גרימצארן, אז ער האט א כאפ געטון פון דער ערד א שווערען שטיין, און מיטן גאנצען אימפעט א שליידער געטון דעם קינד אין קאפ אריין.

אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען דאס קינד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ליבראווסקי איז ארעסטירט.

מאן, ווייב און טאכטער

זענען נעכטען בעגאנגען זעלבסטמארד

(2) אויף גדאנסקא 74 האט זיך נעכטען אפגעשפילט א געהיימנישפולע טראגעדיע.

אין דעם דאזיגען הויז וואוינט דאס פארפאלק יוליוש און דארא דעם צוזאמען מיט זייער 10-יעהריג טעכטערל, אילאנא.

יוליוש דעם – לויט זיין אויסבילדונג: א דאקטאר-פילאזאפיע — איז אנ'איינהאבער פון א זאקען-פאבריק אין לאדז.

אין די פאבריקאנטען- און סוחרים-קרייזען איז דעם אנגעזעהן פאר א זעהר סאלידען, חשוב'ען און רייכען מאן.

עהערנעכטען אין אוונט האט דעם געגעבען זיין דינסטמיידעל עטליכע זלאטעס און געהייסען זי זאל געהן אין קינא.

אז דאס מיידעל איז צוריקגעקומען שפעט אין אוונט, האט זי פעסטגעשטעלט, אז ד"ר דאם מיט זיין פרוי און קינד שלאפען שוין.

נעכטען אינדערפריה האט דאס דינסטמיידעל אנגעקלאפט אין שלאפצימער, און ווען זי איז אריין איינועניג, האט זי דערזעהן, אז די גאנצע פאמיליע ליגט פערחלשט.

דאס מיידעל האט דאן געמאכט א גוואלד, און דער אנגעקומענער פאגאטאוויע-דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז אלע דריי — מאן, ווייב און טאכטער זענען בעגאנגען זעלבסטמארד דורכ'ן איינגעהמען ווערא‌נאל.

מ'האט די דריי גע'סמ'טע תיכף איבערגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וואו עס איז געלונגען זיי אפצומינטערען. זייער מעמד איז אבער נאך אלץ געפעהרליך, כאטש ס'איז פערהאן א האפענונג צו דערהאלטען זיי ביים לעבען.

די דאמ'ס האבען איבערגעלאזט 4 בריף, פון וועלכע עס איז אבער אוממעגליך פעסטצושטעלען די סבה פונ'ם משפחה-זעלבסטמארד:

איין בריף איז אדרעסירט צו דער פאליציי, אין וועלכער עס ווערט געבעטען קיינעם אין דעם מארד נישט צו בעשולדיגען. דער צווייטער בריף איז אדרעסירט צו א געוויסען הייטלער, דער דריטער – קיין לעמבערג, צו דער משפחה, און דער פירטער — צו דעם דינסטמיידעל, וועלכער עס ווערט מיטגעטיילט, אז זיי לאזען איהר איבער די מעבעל, וואס עס קומט איהר, און א זייגערל – צום אנדענקען.

די געהיימנישפולע טראגעדיע האט געמאכט אין לאדז א שטארקען רושם.

דאס איז דאס ערשטע ביהנעַ-רעפארטאזש פון היטלער-לאנד
זעהען קענט איהר דאס
נאר היינט 9 אוונט
אין יוד. קאמעראל-טעאטער
אל. 1 מאי 2.

„אינספעקטאר" „קאמענדאנט" און „זעלנער"

אדער א „בראנד איז בארטאשעוויטשעס גאלאנזקע"!

(2) ווי מיר האבען שוין בשעתו געמאלדען, האט זיך דעם פאריגען זונטאג „געמאכט חגא" אויף פאדלעשנא 8, וואו די קארשענהעמדעלדיגע לאדזער היטלעראווצעס האבען געפייערט זייער חנוכת הבית, און וואו עס איז צו זיי צוגאסטגעקומען א האפטע קאנקורירענדע שווארץ-מאהניקעס פון דעם „בליץ-צייכען".

עס איז פארגעקומען א שפילעמייקע אויף מעסערס און קינזשאלען, בעת וועלכער עס זענען צושטאכען געווארען 4 „בליסקאוויטשניקעס" און 1 „גרין-העמדעלדיגער"...

פאליציי האט זיך דאן געמוזט אריינמישען און ליקווידירען די בלוטיגע שמחה, און איצט זענען אין שייכות מיט איהר אריינגעזעצט געווארען אין טורמע 3 מיטגלידער פון די גרינע היטלעריסטען: דעם אינספעקטאר פון דער ארגאניזאציע הענריק בארטאשעוויטש, דער „מיליציע-קאמענדאנט" אדאם בראנדט און דער „מיליציע זעלנער" זיגפריד גאלאנזקא!

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 41-32.
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

פרייטאג,
דעם 4-טן מאי, 9 אוונט
א גרויסער טעאטער-יום-טוב!
לעבעדיג און לוסטיג!
אלע, אלע קומען בעגריסען דעם ליבען גאסט, דעם, וועגען וועלכען איהר האט אזוי פיל געהערט, דעם יודישען שעוועדיער, דעם פלאםפייערדיגען, צאפלדיגען, זינגענדיגען, טאנצענדיגען, פלאטערדיגען בוף-קאמיקער

א גרויסער
טעאטער-יום-טוב!
בייעס! פרעהליכע בייעס!
פייערליכע ערעפנונג
פון זומער-סעזאן
אין רעפרעזענטאנץ-טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
צעגעלניאנא 27, טעל. 12-125.

אונזער דעוויז:
דאס שענסטע פון שענסטן
דאס בעסטע פון בעסטן
ביליגער ווי ביליג

פסח'קע בורשטיין

אין דער גרעסטער אפערעטע, הומאר-פולער אפערעטע
א חתונה אין שטעטעל
20 שלאגער-נומערן, איינער שענער פון צווייטן
צוזאמען מיט דעם בעוואוסטען כאראקטער-קאמיקער יאקוב פישער מיט די בעסטע ווארשאווער סטאר-ארטיסטען: פ' אנעטא רייזער און שמחה נאטאן בראש.

פונ'ם הויפט=וואהל=קאמיטעט

(א) נעכטען איז אונטערן פארזיץ פון פרע- זעס מאסקווא פארגעקומען א זיצונג פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע.

אויף דער דאזיגער זיצונג זענען בעטראכט געווארען 2 בריף: פון „פועלי-ציון" און פון דער פעראייניגטער ליסטע „בונד"-פ.פ.ס. בנוגע די פראגען מכוח דעם בעלייגען קאנדידאטען=ליסטעס.

די קאמיסיע האט נאך ארומגערעדט א רייה טעכנישע פראגען, און זיך איבערלייגט וועגן פעסטשטעלען די נעמען פון די פארזיצענדע און מיטגלידער פון די אדוואקאטען-קאמיסיעס.

* * *

(א) ווי מיר האבען פעסטגעשטעלט, וועט איטליכער איינער קאנען קאנטראלירען די וועהלער-ליסטעס, וואס וועלען ארויסגעלייגט ווערען צום איבערקוקען אין בעזונדערע וואהל-קרייז-קאמיסיעס.

די אבוואדען-קאמיסיעס וועלען זיין טעטיג בלויז אין טאג פון דער אפשטימונג – דעם 27 מאי ה. י.

קוראציע=אקציע לטובת אונ= בעמיטעלטע קינדער

היינטיגע וואך האט זיך אין לאדז אנגע- הויבען א נ'אקציע, וועלכע ווערט אנגעפיהרט דורך פרנס מרדכי חיים רומקאווסקי. די אקציע האט פאר א ציל ארויסצושיקען אויף קוראציע ווייניג בעמיטעלטע קינדער צווישען 6 און 17 יאהר אין די קור-ערטער ראבקי, טשעכאטשינעק און דרוזגעניקי.

פרנס רומקאווסקי פיהרט שוין די דאזיגע אקציע זייט דעם יאהר 1920, די הילף איז אויסגערעכענט פאר קינדער פון מיטעלשטאנד פון סוחרים און האנדווערקער, וועלכע קענען זיך נישט ערלויבען מיט זייערע קינדער אוועקצופאה- רען אין די קור-ערטער און וויל דאך אויף זומער- צייט ארויסשיקען די קינדער אונטער א זיכערער שוץ, גוטע פערפלעגונג און פאר צוגענגליך געלד.

דאס געלד אויסצוהאלטען די אקציע נעהמט זיך קודם=כל פון דעם אפצאהל פון די קינדער אליין, דערביי דארפען די רייכערע עפיס צאהלען איבערן פרייז, כדי ס'זאל זיך שאפען א פאנד אויף מיטצונעהמען די קינדער, וואס קענען ווע= ניגער צאהלען, אדער קענען אינגאנצען נישט צאהלען. די היי-יעהריגע אקציע, וועלכע ווערט אנגעפיהרט מיט דער גרויסער הילף פון „צענטאס" וועט זיין א גאר גרויסע, „צענטאס" האט אייגענע פראכטפולע ווילעס אין טשעכאטשינעק און ראבקי. די קינדער ווערען 5 מאל אין טאג גוט געפלעגט,

שטרענג כשר עסען, בעקומען די נויטיגע בעדער, דאקטוירים א. א. וו.

שוין נישט איין צעהנדליג קינדער זענען אפגעראטעוועט געווארען צוליב דעם אדורכפיהרען די קוראציע.

אין פערלויף פון זומער זענען פערהאן פיר טעזאנען דעם 20 מאי, דעם 20 יוני, דעם 20 יולי און דעם 20 אויגוסט, אויפ'ן לעצטען סעזאן וועלען קענען פאהרען קינדער ביז 17 יאהר, די קינדער ווערען דורך די לעהרער און פרעבלצרינס אפגענומען אין לאדז, ביי דער באהן אין לאדז און ווערען דאן צוגעשטעלט צוריק צו דער באהן קיין לאדז, דורכ'ן זומער וועט לאדז, אונטער דער געניטער האנד פון ה' רומקאווסקי קענען ארויסשיקען ביז 200 קינדער.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216=90
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אווענד

יודישע קאמעראל-טעאטער
אלעע 1, מאי 2.
גאסטשפילען פון אנסאמבל פון ווארשאווער „פאוויליאן"=טעאטער
אנפיהרונג: חיים סאנדלער
צוזאמען מיט די בעליבטע ארטיסטען חנה לעווין און ראזא סאנדלער.
גרויסער ערפאלג!
היינט, זונטאג, 2 פארשטעלונגען — 12 פארמיטאג גרויסער פריהמארגען פאר ארבייטער-אינטעליגענץ פרייזען פון 50 גר. ביז 1 זל. און 9 אוונט סעאנס. בינע- רעפארטואז פון היטלער-לאנד
אין ברוינעם גיהנם
אין 3 אקטען, 5 בילדער פון יחיאל פאם. אין דער פיעסע ווערען בולט געשילדערט די
גרויליכקייטען פון היטלער-לאנד
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

שמאטעוואטע קאפעלושען און זאקען
וועלכע מען מוז אפשלוקערצען אויף א מיאוס'ן אופן

(2) נעכטען זענען געמשפט געווארען: די ברידער וואלף און יואל ווייגטרויב (גראשאנקא 8) ווי אויך — אונטער די אויגען — איינעם יצקב פרושינאווסקי, וועלכער געפינט זיך איצט אין ארץ=ישראל.

זיי זענען בעשולדיגט געווען אין אפנארען די צאל=מאכט דורכ'ן ארפבריינגען אלטע אמע= ריקאנער זאקען, אלס אפפאל, וועלכע זיי האבען אפגעפרישט און פערקויפט.

זיי זענען אלע פערמשפט געווארען צו בע- צאהלען שטראף – צו 1,000 זל. יעדערער.

די ברידער ווייגטרויב שטייט אבער פאר בקרוב נאך א פראצעס, וואו זיי שטייט פאר „צו בלוטיגען" מיט אנ'ערך א מיליאן זלאטעס שטראף, אלס בעשולדיגטע אין אראפברענגען 3,100 אלטע קאפעלושען און 1,130 פאר אמעריקאנער זאקען, וועלכע זענען דערנאך געוואשען, געפרעסט געווא- רען און אויך פערקויפט געווארען אלס נייע.

די שטארקסטע שטוהל- פערהאלטונג
היילען שנעל די פלאנצונגס-פיגולהעם
KOWENA (Cauvin'a) ביליגע
און אנגענעהמע אין געברויך.
א שאכטעלע ענטהאלט 30 פיגולקעס 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

ארעסטירט א קינדער-מערדערין

(2) נעכטען איז אויף וויעזשבאווא 13, ביי איהרער א חבר'טארין ארעסטירט געווארען דאס דינסטמיידעל בראניסלאווא גראביעזש.

ארעסטירט געווארען איז זי דערפאר, וואס זי האט דערשטיקט איהר ניי-געבוירענעם קינד, און בעגראבען עס לעם איהר עלטערענס הויז אין דארף סעגדזשעיאוויצע.

בשעתו איז זי פערפיהרט געווארען, און גע- בוירען א קינד. האט מען זי אפגעזאגט פון דעם פאסטען, וואו זי האט געארבייט, און דאס קינד איז פאר איהר געווען א שווערע לאסט.

זי איז אוועקגעפאהרען אחיים צו די עלטע- רען און אזוי ווי מ'האט איהר דארט אויך געמאכט דעם ריכטיגען ברוך=הבא – האט זי בעשלאסען צו מאכען א סוף מיט'ן קינד, און איהר פערברע- כערישע בעשלוס אדורכגעפיהרט...

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען
י.קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס.טראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), י. לופטא (קאנטנא 54), טשינסקי (ראקימשינער 53).

וועגען א פערמשפט'ען זעלנער — א „פאטאגראפיסט"

(–) מיר דערוויסען זיך, אז אין היגען מי- ליטערישען קרייז-בעריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פונ'ם זעלנער סטאניסלאוו נאזאדאווסקי פון 25 פיעכאטע-פולק, וועלכער האט געזאמעלט פאטאגראפיעס אויף פאטרעטען און גענומען בע= שטעלונגען, וועלכע ער האט נישט אויסגעפיהרט. ער איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

די געליטענע פון דעם דאזיגען „אגענט" קאנען זיך מעלדען צו אפנעמען זייערע פאטא- גראפיעס פון 8 אינדערפריה ביז 2 זייגער אין דער קאנצעלאריע ביים מיליטערישען קרייז-גע- ריכט נומער 4, אין לאדז, 11 ליסטאפאד 83, צימער 137 – ביז'ן 30 יוני 1934.

א פלייש-„אפערטור"...

(2) די קצבטע מאריאנא אנטאנאוויטש (פון מאריאנסקא 38) איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע פאר'ן בעפארבען פערשטונ- קען פלייש מיט שוועבעל, בכדי עס זאל אויסזעהן רויט און פריש – אקארשט פון דער שחיטה.

אזא בעפארבונג פון פלייש איז העכסט גע- פעהרליך פארן מענשליכען ארגאניזם.

פערוואונדעט א קויהלען-גנב

(2) נעכטען אינדערפריה, איז נעבען קאלו- שעק, בעת'ן גנב'ענען קויהלען פון א קויהלען= וואגאן אראפ אונטערגעשאסען געווארען דער 24- יעהריגער וואצלאוו סווארטשינסקי – א מויערער פון קאלושעק.

פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

דער שטרייק אין אלעקסאנדער

(2) פון די זאקען=ארבייטער האט זיך פערשארפט. עס זענען פארגעקומען אוואנטורעס מיט די שטרייק- ברעכער, און דעריבער זענען אייניגע ארבייטער ארעסטירט געווארען.

עהערנעכטען בייטאג איז א המון פון אנ'- ערך 400 שטרייקענדע ארבייטער אוועק צום מא- גיסטראט מיט דער פאדערונג צו בעפרייען די ארעסטירטע.

פאליציי האט דעם עולם פונאנדערגעטריבען און ווידער ארעסטירט עטליכע פערזאן.

עס ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג.

Dr. HELLER
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייז

געדענקט, און זאגט אייערע פריינד אז היינט 9 אווענד
זעהען מיר זיך אלע
אין יודישען „קאמעראל = טעאטער"
אל. 1-טער מאי 2
אויף דעם ביהנע-רעפארטואש
„אין ברוינעם גיהנם"

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84
דאנערשטאג, דעם 3-טען מאי ד. י. 9 א זייגער אווענד, וועט
וולאדימיר
זשאבאטינסקי
האלטען א רעפעראט א.ד.ט.:
סטאווסקים פראצעס — פעטיציע —
פאלעסטינער פאנרען
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אויף וואס א לאדזער פאצעט איז אלץ פעהיג
איז איין און דעם זעלבען אווענד בעשטימט ער מיט איין מיידעל א חופה און דער אנדערער – תנאים

ביז'ן 30-טען יאהר פון זיין לעבען האט סע- ווער (שמחה) ווייבשטיין געהאפסעלט ביי זאלצמאנ- בעק'ן אין דער סאלע און קינמאל נישט געוואלט וויסען ווי שפעט ס'איז אויף דער וועלט, אז ס'האט אבער אנגעהויבען אונטערצורוקען דאס איין און דרייסיגסטע, האט ער זיך עי"שט ארומגעזעהן, אז ס'אין שוין געקומען די העכסטע צייט א קלער צו טון וועגן א שטיקעל תכלית.

און וואס קאן זיין אין די היינטיגע ביטערע צייטען פאר אזא פאצעט, ווי סעווער, א בעסערער צוועק, ווי חתונה האבען, האט ער טאקע לאנג נישט געטראכט און גלאזט אויסקראכמאלען דאס לעצטע איבערהעמד, אויספרעסען דעם אייביגען אנצוג און פערשטייפענדיג די געדרייהטע וואנסעס, האט ער א זאג-געטון די חברה שדכנים: גאטאווא, יודען, ליווערטס סחורה!

ס'האבען זיך באלד גענומען שיטען פון לאדז און פון אויסערוועריטס כל'ע"ליי שידוכים, פון אפ- געקומענע און אויפגעקומענע, געבילדעטע און מיט טאלאנטען. סעווער האט אבער אויף די אלע גליק- קען געפיפען, ער האט געגעבען צו פערשטיין, אז יחוס און אינטעליגענץ, שיק און שיינקייט און די אלע איבעריגע שמאכנעס זענען ארטיקלען פאר יאלדען, איהם קאן מען נעהמען נאר מיט קליינ- געלט, ווער ס'וועט האבען מעהר אויפצוציילען, מיט דער וועט ער בעוויליגען חתונה צו האבען.

פון די אלע שידוכים, וואס מ'האט סעוועקן גע'שדכנט האט דעם פעסטען בדן געהאט א גער- וויסע רחל ל. פון אלעקסאנדער גאס. ער איז טאקע דעריבער מיט איהר א חתן געווארען.

באלד דערנאך האט זיך אבער סעוועקן אנ- געהויבען צו דאכטען, אז ער האט זיך צו ביליג פער האנדעלט, אז ביים היינטיגען חתנים-מאנגעל קאן ער בעקומען באכאמאל אזוי פיל. סעוועק האט ווייטער גענומען בישטערען, לאנג האט ער אזוי גענישטערט ביז ס'איז איהם ענדליך געלונגען צו פאקען אויף פראנציסקאנער גאס עפעס א מיידעל מיט א 2 הונדערט דאלאר מעהר, וויפיל זיין כלה האט איהם געשילוקט.

בעשלאסען האט ער צו האנדלען אט אזוי: ער וועט בעשטימען מיט דער כלה א חתונה. זי וועט מאכען אלע צוגרייטונגען, פאר דער חופה וועט ער פארערן אנ'הוספה פון די זעלבע 2 הונ- דערט דאלאר, וועט זי טאקען דעם פדיון, איז טוב, אז נישט וועט ער איבערלאזען די כלה מיט'ן גאנצען קלאפערגעציג און גלייך אוועק צו דער בתולה אויף פראנציסקאנער און נאך אין זעלבען אווענד מיט איהר שרייבען תנאים.

דער חשק פון די לאדזער בוגרות'ן חתונה צו האבען איז א פנים אזוי שטארק, אז די פראנ- ציסקאנער בתולה האט זיך בכלל נישט נאכגע- פרעגט אויף איהר באשערטען און צוגעגרייט א תנאים-מאל מיט'ן פולען קבאק.

אויף די תנאים האבען זיך שוין געהאט פער- זאמעלט די קרובים און געסט. די טישען זענען געווען סערווירט מיט כל טוב, די כלה האט זיך שוין געהאט אנ'אנגעטוענע אוועקגעזעצט אויבען אן און נאר געווארט אויפ'ן חתן. דער חתן האט זיך אבער נישט געוויזען. די אומגעדולדיגע כלה'ס קרובים האבען זיך אוועקגעלאזט איהם זוכען. זע- נען די געוואהויר געווארען, אז דער פארשוין שטעלט גאר אין דער זעלבער צייט א חופה מיט אנ'אנדע- רער מיידעל.

דערהערענדיג אזא בשורה זענען זיי גלייך אוועק אויפ'ן אנגעוויזענעם ארט און טאקע דארט געטראפען דעם חתן-בחור האפסט א מצווה-טענ- צעל. די תנאים – לייט האבען דעם בעל דבר גענו- מען אין דער ארבייט און באלד האבען זיך פון אלע זייטען אנגעהויבען צו שיטען שטעקענעס, פעטש, בענקלעך, בערשטען, געפעס, אזוי אז איז משך פון א פירטעל שעה האט דער הערליכע דע- קארירטער חתונה-זאל אויסגעזעהן, ווי נאך א פא- גראם, פון גאנצען שטובענשטאנד און פון די מאכלים און געבארגטע געפעס איז געווארען א תל.

דער חתן מיט איבריגע חתונה-מחותנים זענען געלעגען אויף דער פאדלאגע מיט אונטערגעהאקטע זייטען, צובראכענע הענד און פיס, אפגעריסענע אויערען, צוריסענע בעז, די איבעריגע געסט זע- נען אויך געווען צוקיילט און צובוילט מיט צו- טרייבערטע און צושעריגטע מלבושים. די כלה האט גע'חלש'ט. די קולות פון די ווייבער זענען גע- גאנגען ביז צום הימעל...

די חופה איז שוין דערנאך נישט פארגעקומען.

ארגוס.

צום 22 יאהר=צייט פונ'ם לאדזער רב ר' אליהו חיים מייזל זצ"ל

22 יאהר טיילט אונז אפ פון יענעם טרויער־דיגען טאג, ווען דער לאדזער רב, ר' אליהו חיים מייזעל זצ"ל, דער בעוואוסטער גאון, האט אויס־געהויכט זיין טייערע נשמה און, אונז אויף שטענ־דיג פערלאזען.

22 יאהר זענען אוועק, און דאך איז ער אונז נאך גוט בזכרונו, און זיין הייליגע געשטאלט שטייט אונז נאך פאר די אויגען. מיר קענען זיינע מעשים טובים נישט פערגעסען.

דער גאון זצ"ל איז געווען אן/אמת'ער לב טוב, מיט א פאטריארכאלישען אויסזעהען און בע־זעסען א שטיק רוח הקודש, אזוי אז ער האט אויף אלעמען געווארפען א דרך־ארץ, און בנשא־חן געווען אין אלע קרייזען און קיינעם נישט בע־דארפט בנושא פנים זיין.

40 יאהר האט ער טריי און עהרליך געדינט דער שטאט, זיין שכירות במעט פערטיילט ארימע־לייט און געזארגט פארן כלל.

ווער געדענקט נישט זיינע גרויסע לייסטונגען בעת דער כאלערע־עפידעמיע, נישט היינט געדאכט, און בימי קאזנאקאוו, ווען מענשענס לעבען זענען געווען הפקר? מיר געדענקען דאס אלץ נאך, דער־ריבער איז שווער איהם צו פערגעסען.

הגם ער איז די לעצטע יאהרען שוין געווען א זקן, איז ער געווען לייכט בעווענליך, אויב ס'־האט זיך געהאנדעלט צו טון א יוד א טובה, העלפען אן/ארימאן. אפילו פסח פון סדר איז ער אוועקגעלאפען ביז גייער'ס מארק, ראטעווען יודישע זעלנער פון עסען חמץ.

אין זיינע דרשות פלעגט ער תמיד איינפלעכ־טען דאס ווארט „צדקה" און ערקלערען, אז צדקה איז נישט קיין מתנה, נאר א חוב. און צו די נגידים־קמצנים פלעגט ער זאגען: „נישט א נדבה בעט איך ביי אייך, נאר א חוב מאהן איך ביי אייך! וואלט איהר חלילה זיין ארים, וואלט מען אייך אויך גע־געבען, זייט צופרידען, אז איהר זייט די געבער, נישט די נעהמער".

בדרך הלצה פלעגט ער פרעגען, פאר וואס אויף אלע מצוות מאכט מען א ברכה און אויף צדקה־געבען נישט? ווייל דער ארימאן איז הונ־געריג און האט נישט צייט צו ווארטען.

אפילו אין די שטיפטונגען פון די פארצייטי־שע נגידים, ווי פאזנאנסקים, שפיטאל, קאנשטאטס מושב־זקנים, „אוזדראווסקא" א. או. וו. האט ער פיל בייגעטראגען. היינט זיין תלמוד־תורה? זיין ווארט, זיין אויטאריטעט האט אויף אלעמען גע־ווירקט.

וואלט ער היינט געלעבט, וואלט ער אויך היינט בלי ספק, אויפגעזוכט אזעלכע נגידים כמו קאנשטאט, וואס זאלען אויפבויען נאך א מושב־זקנים, אין וועלכען די שטאט בענייטיגט זיך. 220 זקנים האלטען זיך אויף אין קאנשטאטס מושב־זקנים און העכער 500 קוקען אויס אויף דעם חסד דארט אריינצוקומען, צי איז דאס מעגליך, אויב מ'זאל נישט בויען נאך אזעלכע בנינים?

יא, דער גאון, ר' אח"מ זצ"ל, איז נישטא און א ממלא מקומו האט זיך ביז איצט נישט גע־פונען, דארף מען היינט גיהען אויף זיין קבר, אז זכותו יגן עלינו!

ב. א. גליקסמאן.

דער יובל=פייערונג פון מ. דארגוזשאנסקי

די יובל־פייערונג פון דיר. מ. דארגוזשאנסקי, וועלכער קומט פאר מיטוואך (ל"ג בעומר) דעם 2. מאי איז פילהארמאניע־זאל, און אויף וועלכען ס'־טרעט אויף, פאר זיין אפפאהרען קיין ארץ־ישראל, דער וואונדער־חזן ישראל אלטער, האט ממש פער־אינטערעסירט גאנץ לאדז.

און דאס איז גאנץ פערשטענדליך.

ווער וועט זיך אקעגענשטעלען די קראפט און נישט אויסנוצען די געלעגענהייט צו הערען דעם גאט־געבענשטען גרעסטען יודישען אימפראוויזא־טאר פון אונזערע תפילות און איינעם פון די גרעס־טע וואקאל־קינסטלער פון אונזער צייט ה' ישראל אלטער, וועמענס נאמען מען קען מיט רעכט צו־רעכענען צו די נעמען פון די בעדייטענדסטע וואק־אל־קינסטלער פון וועלט־רוהם, ווי וויטאריא ווייג־בערג, ר. שויבער, פיקאווער, י. שווארץ, דזשיגלי א. אנד.

דער וועט עס וועט נישט אויסנוצען די גע־לעגענהייט און נישט הערען דאסמאל אלטערן וועט האבען דאס געפיהל, וועלכעס מען בעקומט, ווען מען נוצט נישט אויס די געלעגענהייט צו הערען פאטשי, טעטראציני, קארוזא, טראצציארי...

אלטער מיט זיין פראכט־שטים, מיט זיין פלא־מענדיגען אויסדרוק, מיט זיין שפרודעלדיגען גע־פיהל — קען אויך אזוי בעצויבערען די צוהערער ווי קארוזא און טיראצארי.

אלטער איז דאך אבער מיט זיין הדרת פנים, מיט זיין מוזיקאלישע קענטנישען און וויסען, מיט זיין יחוס עצמו און אבות — אונזער קארוזא. דאס וועלען צוגעבען די, וועלכע האבען זוכה געווען צו הערען דעם פענאמענאלען אלטער.

ווער ווייס, אפשר הערען מיר ישראל אלטער דעם היינטיגען מיטוואך צום לעצטען מאל ביי אונז אין שטאט..

א. נ. פ.

טעאטער
„ראזמאיטאשטשי"
(Teatr Miejski פריהער)
ציגעל-גאס 27. טעל. 25=112.
דיר. דוד צעלמייסטער
פרעזענטירט דעם טעאטער
„אראראט"
קינסטל. אנפ. מ. בראדערזאן.
אונאפרופליך לעצטע 5 טעג
פאר'ן אפפאהרען אויפ'ן גרויסען טורנע איבער פוילען.
היינט, זונטאג, 2 פארשטעלונגען 2 אנפאנג 7.45 און 10 אוונט
ספעציעלער געזעגנונגס-פראגראם
— א. נ. —
נישט געשטויגן, נישט געפלויגן!
פראכטפולער מאנטאזש אין 2 טיילען, 20 בילדער, רעזשיסירט פון
ש. דזשיגאן און י. שומאכער. קאנפעראנסיע: וואל. גאדיק.
אין פראגראם טרעט אויף די בעליבטע פאלקס-זינגערין לאלא פאלמאן אין איהר רעפערטואר
מוזיק-לייטונג: הענריק רובין. דעקאראציעס: א. ליבערמאן און ב. קודעוויטש
ביהנע-לייטונג: ב. שווארצשטיין, כארעאגראפיע: דזשאן=סטאנע.
אדמינ. לייטונג: ב. גאדיק און מ. קאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 11 ביז 2 און פון 5 נאכמיטאג.

ראדיא=פראגראם

זונטאג, דעם 29 אפריל 1934

8,30 אוידיציע, 9,30 פייערליכע ערעפענונג פון פויזנער יריד, 10,15 פייערליכע ערעפענונג פון ציווילען פליה-פלאץ איןווארשא, 11,10 רע=פערטאז, 11,30 מוזיק, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,10 ידיעות, 12,15 מוזיק, פריהמארגען, מוזיק, רע=פערטאז, 1,30 פראגמענטען פון אינטערנאציאנא־לען באקס-מעטש פוילען—עסטרייך, 2 גראמאפאן, 2,30 מוזיק, 3,20 מיליטערישער ארקעסטער. 4 פראגראם פאר קינדער, 4,30 ליטעראַרישע פערטעל שעה, 4,45 שמועסען, 5 3-טע טראנס־מיסיע פון טעניס-מעטש פון בערלינער קלוב „רויט-ווייס" מיט דער ווארשאווער לעגיע, 5,30 קאנצערט, 6 אוידיציע, 6,40 דזשעז-מוזיק, 7,05 ספארט=קאמוניקאט, 7,10 פערשידענעס, 7,30 ראדיא-וואך פאר יוגענד. 7,45 רעפערטואר פון די טעאטערען, קאמוניקאט פון לאדז, 8,47 ידיעות, 8,57 טראנסמיסיע פון „לא סקאלא" פעליעטאנען, 11,45 ספארט=ידיעות פון די פוילישע ראדיא־

פון אויסלאנד

11,55 וויען — סימפ. קאנצערט, 4 דא־ווענטרי — קאנצערט, 5,25 מאסקווא — אפערע „קארמען", 7,30 פראג — סימפ. קאנצערט, 8 מינ־כען — אפערע, 8,30 שטראסבורג — בעטהאווען־אוונד, 8,40 רוים אפערען-אוונט, 8,55 מיילאנד — אפערע, 8,55 הילווערסום — סימפ. קאנצערט, 9,05 לאנדאן, — זונטאג-קאנצערט, 10.20 פראג — מוזיק, רעפארטאזש.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי —	—	—	—	82.25
3 פראצענטיגע בודאוולאנע			—	43.90
4 „	דאלארובקא		—	53.50
7 „	סטאבילִיזאציע (אמ.)			60.00
8 „	ווארשאווער פאנד-בריף			55.00
8 „	לאדזער			48.75
ענגלישער פונט —	—	—	—	27.07
דאלאר — אפיצ.	5.26	נישט אפיצ. —		5.22
גאלד-דאלאר —	—	—	—	9.00
גאלד-רובל —	—	—	—	4.65
דייטשער מארק	—	—	—	2.02

ארויספאדערונגען פון ארץ-ישראל

עס איז דערהאלטען געווארען אן/ארויס־פאדערונג פון ארץ ישראל פאר פרוי חנה ארבאך. די דערמאנטע דארפט זיך ווענדען אין ארץ־ישראל אמט, שרודמיעיסקא 29 פון 10 ביז 1 פארמיטאג כדי צו ערלעדיגען די רייזע פאר־מאליטעטען.

נאך א פאנאטאוויע-קעטשעל

(א) די סאציאלע פערזיכערונגס- אנשטאלט האט איינגעקויפט א נייע פאנאטאוויע=קארעטקע, וועלכע איז שוין נעכטען געווען טעטיג.

ווילט איהר זעהן
דאס איצטיגע לעבען אין היטלער=לאנד
קומט היינט 9 אוונט
אין יוד. „קאמעראל=טעאטער"
אל. 1 מאי 2.

פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

היינט זונטאג 4 נאכמיטאג פרייזען פון 50 גר. ביז 1,50 און 9 אוונד, מיט'ן אנטייל פון די ארטיסטען ר. שושנה און מאריס לאמפע, צוזאמען מיט זייער אנסאמבל. דער שלאגער אורקע נאכאלניק'ס דין טוירע.

היינט 2 פארשטעלונגען

פון סענסאציאנעלען ביהנע - רעפאר־טאזש „אין ברוינעם גיהנם"

דער סענסאציאנעלער ביהנע רעפארטאזש, וועלכער שילדערט די גרוילִיכקייטען אין היטלער־לאנד „אין ברוינעם גיהנם" האט א זעהר גרויסען ערפאלג. היינט זונטאג ווערט ער געשפילט 1 מאל? אויף א ספעציעלע פריהמארגען פארשטעלונג 12 פארמיטאג און 9 אוונד.

אויפרוף פון דער תלמוד=תורה

ע"ש הרהגה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל

הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה

אין צוזאמענהאנג מיט דער 22־טער יאהר־צייט פון א בנוער גרויסען גאון אין מנהיג הרב אלי' חיים מייזל זצ"ל, וועלכע קומט אויס היינט, זונטאג, פ' אמור, תרצ"ד (29. אפריל 1934) דער־מאהנען מיר דאס יודישע לאדז אין דעם מאנומענט וועלכער שטייט אויף זיין נאמען, דאס איז די תלמוד־תורה, וועלכע איז דורך איהם געגרינדעט געווארען מיט 61 יאהר צוריק, אין וועלכער עס לערנען בערך 400 ארימע קינדער און יתומים, — די תלמוד־תורה געפינט זיך אין אן/אויסערגעוועהנלי־כער קריטישער לאגע און בענייטיגט זיך אין דרינ־גענדער הילף.

דעריבער ווענדען מיר זיך צו אייך, אחינו בני ישראל און פאדערען אויף אלע, ווען עס איז טייער דער נאמען פון מוסד התלמוד־תורה און וועלד ראטעווען די ארימע יודישע קינדער, זאלען אונטער־שטיצען דעם מוסד מיט א ברייטע האנד, און די, וועלכע קענען, זאלען נעהמען אויף זיך אויסצו־האלטען איינצעלנע אדער טיילווייזע חדרים, מען זאל קאנען צוריק עפענען די קלאסען, וועלכע זע־נען צוליב דעם קריזיס רעדוצירט געווארען.

געדענקט, אז דאס איז נישט קיין נדבה, נאר א חוב, וואס דאס יודישע לאדז איז שולדיג דעם גרויסען גאון זצ"ל, דעם גרינדער פון דער תלמוד תורה.

מיר פערהאפען, אז די לאדזער יודישע בע־פעלקערונג וועט אונזער אויפרוף נעהמען אין אכט, און וועט זיך ווארעם אנרופען אויף אונזער אפעל און מיט א ברייטע האנד אונטערשטיצען די תלמוד־תורה.

די פערוואלטונג פון דער „תלמוד־תורה"
ע"ש הרהגה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל

פעטיציע=ליגע ווערט געשאפען אין לאדז

קבלת-פנים פאר זאב זשאבאטינסקי

אין צוזאמענהאנג מיט'ן קומען פון דעם רעוויזיאניסטישען פיהרער זאב זשאבאטינסקי קיין לאדז, ווערט ארגאניזירט א פעטיציע=ליגע, בראש פון וועלכער ס'וועט זיך שטעלען איינער פון די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון דער ווירט־שאפטליכער וועלט.

צו דער פעטיציע-ליגע וועלען צוגעצויגען ווערען אנגעזעהענע פארשטעהער פון פאליטישע פארטייען און ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס.

* * *

ווי בעקאנט, קומט זאב זשאבאטינסקי קיין לאדז אויף א פארלעזונג, וועלכע וועט פארקומען דעם 3. מאי אין פילהארמאניע.

די רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציע האט גע=שאפען א ספעציעלען קבלת-פנים-קאמיטעט, אין וועלכען ס'זענען אריין: אינזש. עלפערן, מאג. בער־קאל, קאכאנסקי, פ ארי זשמיגראד און אינזש. לו־בינסקי. אויף דער באהן וועט דעם רעוויזיאניס־טישען פיהרער בעגעגענען דער ברית=החייל און דער ביתר.

דאס גרעסטע ביהנע=רעפארטאזש
פון דער איצטיגער צייט
קאנט איהר זעהן
היינט 9 אוונט
אין יודישן „קאמעראל-טעאטער"
אל. 1=טער מאי 2.

פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

היינט פארמיטאג אן/אויסערארדענט=ליכע פערזאמלונג

היינט 11 פארמ. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (פיאטרק. 121) די אויסערארדענטליכע מיטגלידער-פערזאמלונג פון לאדזער זשורנאליסטען־סינדיקאט.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84
קינסטלערישע לייטונג: מאריס לאמפע.
דער גרעסטער ערפאלג פון סעזאן! - היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען
אויפטריטען פון די בעריהמטע ארטיסטען
ר. שושנה — און — מאריס לאמפע
מיט זייער קינסטלער-אנסאמבל.
היינט, זונטאג 4 נאכמיטאג פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 און 9 אוונט דער גרעסטער וועלט-שלאגער
אורקע נאכאלניק'ס „דין טוירע"
אין 3 אקטן (9 בילדער) אינסצענירט: ר. שושנה, רעזשיסירט: מ. לאמפע, מוזיק-אילוסטראציע: דוד ביינעלמאן. ביהנע-לייטונג: קלמן נוטמאן. בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

קראנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאלגנדע טעג ! — די פּערל פון דער פּוילישער פּראדוקציע — היינט און פאלגנדע טעג

ליבט... האט גערן... שעצט...

אין די הויפּטראָלען: **Loda Halama, Eugenjusz Bodo, Pogorzelska, Znicz, Walter i Sielański**

אָנהייב פון די סעאַנסען 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

טענסאַציע אויפ'ן ביכער-מארק!

די טעג איז ערשינען דאָס בוך

„פאלשע חרפה"

ד"ר מעד. ה. רוזשאנער.

וואס יעדער דערוואקסענער דארף וויסען וועגען ווענערישע קראנקהייטען

צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.

פרייז 2 זלאָטים.

די שענסטע און די בעסטע
קונסט - פאטאגראפיעס
ווערען אויסגעפערטיגט אין דעם פאָטאָגראַפישען אַטעליער

„פאלאניא"

11 יערזשעגא 11

3 פאָסטקאַרטען דאפּעלט רעטושירט און אַ שפּיגעלע מיט אַ'אייגען בילד **3**

נאר פאר $1\frac{75}{}$ זל.

בעמערקונג: אין מיין אַטעליער געפינט זיך זעהר שעהנע קאָסטיומען צו יעדער אויפנאַהמע גאַנץ בחנם.
נוצט אויס די געלעגענהייט און געדענקט די אדרעס.

„POLONIA"
אינהאַבער פון דער דיפל. פאָטאָגראַפיע
גוטערמאַן. לאָדז. יערוזשעגאַ 11.

צוגאָנג טראַמוויי נומר 3.

Dr.
S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפּער
און הויט-קראנקהייטען, בעהאַנדלונג
פון מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9
אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאָז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

Dr. A. Gibiański
לונגען- און האַרץ-קראנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
זאַכאָדניאַ 59A
טעל. 133-81.
נעמט אָן פון 9—10^{30} און פון 4—6^{30} נאָכמ.

פּאָראַמעטע אַבּראַמאָווי
אַדוואָקאַטים וועגען פּ אַ ד אַ ט עַ ק
אַ ב ר אַ מ אָ וו י, שרייבט
דאס קאָנצעסיאָנירטע
ביטשריפט-ביורא
פאַר אַדמיניסטראַטיווע און
געריכטליכע ענינים פון
י. ח. בּוזיך,
לאָדז, אַגראָדאָווא 3

Dr. med. # Niewiażski
ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער
און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג
פון מענער-שוואכע
אַנדזשעיאַ, 5 טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאָג.
עזוב דערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

אַזאַ הומאָריסטיש וואָכענבלאַט
ווי עס איז דער
„טאַראַראַם"
האָבען יודען ביז איצט נאָך נישט געהאַט.
יעדער נומער „טאַראַראַם" אַנטהאַלט
אַ נ'א 1 צ-ר מיט הומאָר, חייק, סאַטירע,
קאַריקאַטורען.
„טאַראַראַם"
ערשיינט יעדען דאָנערשטאָג אונטער דער
רעדאַקציע פון די פּאָפּולערע יודישע
הומאָריסטען מ. נאַדעלמאַן און דער
לוסטיגער פּעסימיסט (י. ש. גאָלד-
שטיין) און קאָסט בלויז 10 גראָשן.
צו בעקומען ביי אַלע צייטונגס-פערקויפער.
אדרעס פון דער רעדאַקציע:
מ. נאַדעלמאַן, וואַרשאַ, פּאַוויאַ 54.

שיימלעך
צו בעקומען
קערש,
סס ווערוואַ 15

Grand-Café
פון 1-טען מאַי פענאָמענאַלער
אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון די
בעקאַנטע פידעל-שפּילערין און זינגערין
L. MICHALSKA

בעקאנטמאכונג.

מיר מאַכען בעקאַנט אונזער חשובע קונדשאַפט, אַז נישט-קוקענדיג אויף
די ביז-איצטיגע אויטאָבוס-טראַנספּאָרטען **פון לאָדז קיין וואַרשאַ און
פון וואַרשאַ קיין לאָדז** האָבען מיר אָרגאַניזירט
**אַ טעגליכע סחורה-קאָמוניקאַציע מיט אייגענע אויטאָמאָ-
בילען קיין ביאַליסטאָק, פּויזען, בענדזין, סאָסנאָוויץ, קאַטאָ-
וויץ און ביעלסק ווי אויך 52 פּונקטען אין אויבער-שלעזיען.**
די טראַנספּאָרטען ווערען אַדורכגעפיהרט סיי מיט'ן אָפּנעהמען ביים אויפ-
געבער און סיי מיט'ן צושטעלען צום אָפּנעהמער.
פּינקטליכע בעדינונג. / אינקאַסאָ. / נידריגע פּרייזן. / פולע פאַראַנטוואָרטליכקייט.

Łódzko-Warszawskie Towarzystwo Transportowe
506 **Łódź, Dowborczyków 9, tel. 206-90.**

STARSZY FELCZER
B. JOSKOWICZ
Północna 4, tel. 141-86
**שטעלט טעגליך פּאַקען מיט
מיט פרישע קראָוויאַנקע**
און גיט אויך גרויס בעשיינינגען.
נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאָכמ.

בּרוך-קראנקע !!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-
אַנשטאַלט אין לאָדז. פון דעם איז גאַנץ
פּוילען בעריהמטע ספעציאַליסט אָרטאָ-
פּעד ד"ר. י. ראַפּאָפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז
געוואָרען אַנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראָפעסאָרען.

אין דער אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ספּעציעל פאַר אַלער-
אַרט בּרוך-קראַנקע (רופּטורען) ביי מענער, פרויען און קינדער,
ווי אויך פאַר אַלערהאַנד קאַליקעס און פעהלערן פון גוף. אַלע
ליידענדע אויף די שווערסטע, פערעלטערטסטע און געפעהרליכ-
סטע בּרוכען ווערען מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, אָהן שום אָפּע-
ראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער געהיילט.

Dyr. J. Rapoport

בּרוך-ליידענדע !

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט,
— ווייל דער ווינקעל-בּרוך אַז מען
פערנאַכלעסיגט ווערט ער גרויס ווי
אַ מענשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַריין
אין דעם פּוים און דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה. פון
פערדרייען זיך די קישקעס קאָן מען ווערען בראַנדיג און
שטאַרבען. — ספעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי הייל-באַנדאַזשען
פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען שנעל און זי-
כער די שווערסטע און געפעהרליכסטע בּרוכען ספּעצ. אָרטאָפּ.
הייל-באַנדאַזשען פאַר צוריקגעקומענע בּרוכען נאָך אָפּעראַציעס,
ווי אויך ספּעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-
באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערהאַנט פּעהלער פון גוף !

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפערטיגט די חיילבּאַרסטע און
פון פיל פּראָפעסאָרען אַנערקענטע מעטאָדע ספעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען און
אַפּאַראַטען פאַר פערקרימונגען פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביינער-
שוואַכקייט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע, קינסטליכע גומענע
הענט (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר
שטעהענדיגע פּלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אכטונג! אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר
פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.
30 יעהריגע פּראַקטיקע. פולע גאַראַנטיע !
ערמעסיגטע פּרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ-כאָריך). **אכטונג!**

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאַנקזאַגונג.

אויף דעם וועג, גאָכדעם ווי איך בין באמת געווען און בעפרייט געוואָרען
פון לאַנגיאָהריגע שווערע שוועדער בּרוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך דאָ
מיט פיל הארציד פערפליכטעט אויסצודריקען מיין טיפסטען הערצליכסטען דאַנק דעם וואוג-
דערבאַרען איינציגען אָרטאָפּעד. ספּעציאַליסט פאַר דין שווערסטע בּרוך-קראַנקהייטען ה' דיר.
י. ראַפּאָפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 (פראָנט, פּאַרטער) מיט זיין מיר פער-
לענגטען אויסגעצייכנטען אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזש האָט ער אין מיין פאַל ווירקליך אַ
גרויס וואונדער געוויזען, ווייל ער האָט מיר געראַטעוועט פון זעהר אַ שווערע און גע-
פעהרליכע אָפּעראַציע. אָהן יוּוּם מעסער און אָהן בלוט, נאָר מיט זיין גרויסע אָרטאָפּעד.
וויסענשאַפט האָט ער מיר גערעטעט פאַר אַ פאַלשטענדיגע געזונדען מענש און איך פיהל
מיך אַדורך זיין ספּעציאַליטעט ווי נייגעבוירען, פאַר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג
פיל דאַנקבאַר און זעהר גערן מיט גרויס צופרידענהייט ערלויב איך מיין דאַנק-בריף אין
די צייטונגען איבערגעבען צו פערעפענטליכען.
(11)
(—) **Zelig Szczuciner. Łódź, ul. Al. I Maja 36.**

קליינע אנאנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער **1 זלאָטי**

פּערזאָנען, וואָס בעזיצען אויסלענ-
דישע פּעסער נאָך פּאַלעסטינע און קענען
נישט בעקומען קיין וויזעס, קענען זיך
ווענדען צו אַלטמאַן, אַל. 1-טער מאַי 38.

Swat inteligentny proszony
złożenie oferty sub. „Lew" 1744

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ פעהיגע מיידעל צו
זאָדע-וואַסער. צו ערפאַהרען וואָלבאָר-
סקאַ 22, אין דער פאַבּריק פון זאָדע
502 וואַסער.

דאַמען-שניידער-געזעלען בעשטעלט
ווי אויך האַנד-נייהער ווערען פון זאַ-
פאָרט געברויכט. 6-טער שטרפּיען 28
1745 ביי לאָסאַצקי.

ראַקאַלעז

באַלד אָפּצוגעבען דריי שעהנע,
גרויסע, ליכטיגע, טרוקענע צימער מיט
קיך און בעקוועמליכקייט. ציגעל-גאַס 20
וו. 12, לינקע אָפיציגע, 1-טער שטאָק
נאָכזעהן פון 11 ביז 17.

2 זוניגע שטובען מיט אַ קיך מיט
אַלע בעקוועמליכקייטען דירעקט פון
ווירט אָפּצוגעבען. צו ערפאַהרען פּראָני-
צישקאַנער 30, ביים ווירט.

פערשידענעס

פענסיאָנאַט פון פר. Śródborów
מאַנסקאַ אין דער לוקסוס-ווילאַ „Jadwiga"
טעלעפאָן: אָטוואָצק 196. קאָמפּאָרט-איינ-
געאָרדענטע צימערן מיט לויפענד קאַלט
און וואַרם וואַסער. געשמאַקפולע קיך.
אויף פערלאַנג דיעטישע. צוגענגליכע
פּרייזען.

אַנ'אַגדולאַטאָרקע און אַ מאַניקור-
ושיסטקע, וואָס האָט אַנ'אייגענעם פריזיר-
אַנשטאַלט. וויל זיך בעקענען מיט אַ
פריזיער, וואָס האָט אַ דיפּלאָם, צוועק
הייראַט. — אָפּערטען אונטער „פריזיער"
1741 אין אַדמיניסטראַציע.

אַ פיזיש-קרעפטיגער יונגערמאַן זוכט
אַרבּייט ביי ס'זאָל נישט זיין געגען דעם
קלענסטען געהאַלט, עווענטועל צו זיין
אַ וועכטער אין אַ פאַבּריק. אָפּערטען אין
אַדמ. אונטער „עהרליך".

געלעגענהייטליך צו פערקויפען אין
גייםם צושטאַנד אַ העל שלאָפצימער
בּיליג, צוליב אבּרייזע. זאַוואַדזקאַ 8,
1740 גראַסוואַרמ.

איך זוך אַ שותף צו אַנ'איינגע-
פיהרט געשעפט וואָס טראָגט 500 זל.
אַ וואָך מיט אַ קאַפּיטאַל פון 10 טויזענד
זל. פון זאָפאָרט. אָפערטע אונטער „G"
1684 אין אַדמינ.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאָקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

לעטשניצע „OMEGA"
פון דאָקט. ידים-ספעציאַליסטען
גלובנאַ 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אָנגענומען אויפ'ן אָרט, וויזיטען
אין דער שטאָדט. געבורט-הילף,
ערצטליכע אַנאַליזען. קוואַרץ-
לאַמפּען, רענטגען, דיאַטערמיע.
אָפּעראַציעס און זאַשטשיקעס.
בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.
OŁ. ZADZIEWICZ
ספעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז,
אויערען און קעהל-קאָפּ-קראַנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אָן פון 4 ביז 8 אָווענד.

לעבער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

אנאנסען-פרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאַר'ן טעקסט—10 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
זעכן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . .
פאַר דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ
(אין דער זייט שפּאַלטען)
קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-
טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע
וואָרט — 10 גר.

אבאנעמענט-פרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש
מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער
פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש, אין
אויסלאַנד 7 זל. אמעריקע—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט
פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון
דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט
צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער
צוריקצוצאַהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן
פון די אַנאָנסען איז דער
פערלאַג נישט פאַראַנט-
וואָרטליך. די אדמיג. איז
אָפען טעגליך און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

צווישען די היסטאָרישע בערג אין ארץ־ישׂראל

(פון אַ בעזוך)

פון מרדכי דאַנציס

מיר פאָרן קיין עפולה, פון אײן זײַט דער „עמק", וואָס וויקלט זיך ווי אַ געקעסטעלטע קאָלדרע. יונגע בחורים צעאַקערן מיט טראַקטאָרס די שוואַרצע קעסטלעך. פלאַסטען ערד, וואָס דער רעגן האָט פריש מיט עטליכע טעג צוריק דורכגעווייקט, פאַלן אונטער די שאַרף־גלאַנציגע אַקער־מעסערס און צעגייען. די מעסערס שנײַדן זיך אײַן טיף, לאָזן אונטער זיך גלײַך געמאָסטענע שיכטן, וואָס זענען גרייט אויפצונעמען די זריעה, איבערקײַען און פערדײַען די ווייכע גע־שטענגלען, וואָס די קאָלאָניסטען וועלן פערזייען, אויפשפּראָצן דער־נאָך אין הויכע, גרינע זאַנגען, וואָס וועלן דערנאָך זיך פּיטשעטן און טונקען אין דעם גאָלד פון דער ארץ־ישׂראלדיגער זון.

אַ בחור, וואָס זיצט אויף דער קעלניע פון טראַקטאָר פיהרענדיג מיט אײנע האַנט דאָס ראָד, גיט צו אונז אַ מאַך מיט דער צווייטער.

וועמען בעגריסט ער? אונז, די פרעמדע, אָדער מאַקסימען, וואָס איז אַנ'אײַגענער מענש אויף אָט דעם שאָסיי און אויף אַלע שאָסייען און וועגן וואָס שנײַדן דורך דאָס לאַנד? וואָס איז דער אונטער־שייד? מן־הסתם מיינט ער אויך אונז די פרעמד־אײַגענע, וואָס זענען געקומען פון אַריבער לענדער און ימים, צו זעהן מיט די אײַגענע אויגען ווי דאָס יודישע הײמלאַנד בויט זיך. ענטפערן מיר אויף זײַן בעגריסונג, גיבען צו איהם אַ מאַך מיט דער האַנט, זאָל ער אָננעמען אונזער לופטיג־האַרציגען שלום! שלום!

און פון דער צווייטער זײַט פון עמק, אויך בײַם האָריזאָנט: בערג, בערג, בערג, דער הר הכרמל, די הרי הגלבוע. דער אַלטער חרמון, דער גרייז־גרויער זקן מיט דער ווייסער, לאַנגער באָרד, וואָס האַלט איהם אויף דער ברוסט, דער פּאַטריאַרך צווי־שען די בערג פון ארץ־ישׂראל, און דער הר תבור, און די בערג פון נצרת, און נאָך און נאָך, און אַביסעל ווײַטער בעמען זיך שוין קײַטלען די הרי־יהודה.

לויפען אום די אויגען אויף בײדע זײַטען, אַז ס'נעמט אַ שווינדלען אין קאָפּ. די אויגען ווייסען נישט צו ליב וואָס פריהער צו קוקען: אויף דעם יונגען, צעבליהטען עמק וואו יודישע אַרבײט געהט אויף מיט געזאַנג, וואו אַקערס פיהלען אָן די לופט מיט ליכטיגען געקלאַנג, אָדער אויף די בערג, די אַלט־אַלטע, די גרוי־פערטראַכטע, וואָס דערהויבען זיך אין שטום־פײַערליכען שווייגען, הערען זיך אײַן אין די עכאָס פון טויזענטער יאָהרען, וואָס טראָגען זיך אום צווישען זייערע שפּאַלטען און הײלען און איבער זייערע לופטיגע שפּיצען, און די בײזע יונגע קולות, וואָס וועקען זיי.

דער עמק, דאָס איז דער הײַנט און אויך דער מאָרגען פון ארץ ישׂראל... נישט די גאַנצע ערד פון עמק איז נאָך אין יודישע הענט, וואו די יודישע פעלדער ענדיגען זיך, הויבען זיך אָן אַראַבישע פעל־דער. וואַרפט זיך דער אונטערשייד מיט אַ שנײַדענ־דיגער שאַרפקייט אין די אויגען. די פעלדער פון עמק ווערען בעאַרבײט מיט טראַקטאָרס, די נייעסטע אַגרי־קולטור־מעטאָדען ווערען אָנגעווענדעט. קומט די, פון הונדערטער דורות פערלאָזענע ערד, גיך צום לעבען, וואַקסען די תבואות הויך און שפע'דיג, בליהען פרדסים, וויגען זיך צעצווייגטע די ווײַנטרוי־בען־ביימלען, אָטעמט פון יעדען גרעזעל און בלי־מעל מיט ריהרענדיג־פרישער אויפגעלעבטקייט.

דער אַראַבער אַקערט און זייעט ווי זײַנע זיידעס און עלטער־זיידעס, מיט הונדערטער יאָהרען צוריק. ער שלעפּט זיך פויל און שלעפעריג נאָך דעם הילצער־נעם אַקער מיט'ן פערזשאַווערטען טשוואָק, וואָס ווערט געפיהרט פון אַ מאָגערען אייזעל אָדער קעמעל מיט אַנ'אויסגעפּליקטער פעל. אַמאָל איז דאָס אייזעל אײַנגעשפּאַנט איבאײנעם מיט'ן קעמעל, אַמאָל אַנ'־אויסגעמאַטערטער אָקס מיט אַ קעמעל. דער פערזשאַ־ווערטער טשוואָק פון אַקער גראָבט זיך קוים אײַן אין דער ערד, ער בעריהרט נישט מעהר ווי די פלאַך. זעהען טאַקע אויס די אַראַבישע פעלדער אַזעלכע מאָגערע און פערוואָרלאָזטע. דער וואָס פאָהרט איבער ארץ ישׂראל דערקענט באַלד צי יו־דישע הענט האָבען בעאַרבײט די ערד אָדער אַראַ־בישע.

די בערג, — זײַנען דער גרעסטער רײַכטום פון ארץ ישׂראל. גענוג אַ זאָג צו טון הרי שומרון, הרי הגלבוע, הרי תבור, חרמון, הרי יהודה, אַז גאַנצע עפּאָכען פון אונזער פערגאַנגענהייט זאָלען אויפ־טויכען פאַר די אויגען, אַז די געשטאַלטען פון פער־איביגטע העלדען, פון נביאים און הייליגע זאָלען פון די שפּאַלטען, הײלען און שפּיצען זיך בעווייזען, גענוג צו קוקען אויף די בערג, דעם קלאַנג פון זייערע נעמען פאַר'ן אויער איבער'חזר'ן, אַז יעדעס קאַפּיטעל, יעדער פסוק אין תנ"ך זאָל אַרויפציהען הויט און אָדערן, מיט בלוט זיך אָנטרינקען און צום לעבען קומען.

ווערען שוין אָבער אויך די בערג לעצטענס דער מאָרגען פון ארץ ישׂראל. איך האָב זיך בעקענט אין ירושלים מיט אַנ'אינטערעסאַנטער בעוועגונג, וואָס רופט זיך „אל ההר". איהר גרינדער איז אַנ־אויסטראַלישער יוד מיט דעם נאָמען זאַלצמאַן. ער האָט געזאָגט צו זיך: די בערג פון ארץ ישׂראל טאָרען נישט פערלאָזען ווערען. זיי מוזען געבראַכט ווערען צום לעבען, ווי די פעלדער פון עמק יזרעאל און פון שרון. יודען דאַרפען זיך אויך פעסטקלײַבען אין די בערג. בויען דאָרט ישובים. ס'איז וויכטיג צוליב עקאָנאָמישע מאָטיוון, וואָרום מ'קען אָפּ־קויפען די בערג זעהר ביליג און זיי בעאַרבײטען, פערוואַנדלען אין פרוכטיגע שטרעקעס צווישען זיי, און עס איז וויכטיג אויך צוליב סטראַטעגישע צוועקען. עס איז אומגעזונט און אומזיכער פאַר דער לאַגע פון די יודען אין ארץ ישׂראל צו קאָנצענטריר'ן זיך נאָר אין די טאָלען און לאָזען די אַראַבער שאַלטעווען איבער די בערג...

האָט דער אונטערנעמערישער און ווײַט־זעהע־דיגער אויסטראַלישער יוד געגרינדעט די געזעלשאַפט „אל ההר", און יודען האָבען זיך אָן ביסלעכווײַז בעזעצען אויף די בערג.

אַ צווייטע באַרג־אונטערנעהמונג איז פערבונדען מיט'ן אַלטען, רעליגיעזען הר כנען. נישט ווײַט פון צפת וואו דער הר כנען שטרעקט זיך אין דער הויך ווי די וואַנט פון אַ מוראדיגער פעסטונג, קלײַבט זיך אַ רײַכע פרוי פון סעוואַסטאָפּאָל אויפבויען אַ גאַנצען ישוב. וועגען דער פרוי און איהר אונטערנעה־מונג טראָגען זיך דערווייל אַרום לעגענדעס; עס הייסט, אַז זי וויל אויפבויען אַ מין קונסט־צענטער, און זי האָט אויסגעקליבען דעם הר־כנען, וואָס פער־שפּאַרט די אַלטע צפת ווי אַ טורעם. עס איז אָבער נאָך דערווייל נישט איבערגעגעבען קלאָר וואָס ס'וועט זײַן.

* * *

וואו איך האָב דערזעהען צום ערשטען מאָל די בערג אין ארץ־ישׂראל, האָבען זיי אויף מיר אָנגע־וואָרפען אַנ'אימה. מיר האָט זיך געדוכט, ווי דער גאַנצער טויזענט־יאָהריגער חורבן פון לאַנד וואָלט זיך איבער זיי געשפּרייט, ווי גאָט'ס צאָרן וואָלט זיך אויף זיי אויסגעגאָסען, אַז ס'זאָל אויף זיי קיין פלאַנץ נישט אויפגעהן, קיין גרעזעל וואַקסען.

איך האָב געקוקט אויף זיי און זיך דערמאָנט אַז די בערג פון אַנדערע לענדער, וואָס איך האָב אויף מײַנע פיל וואַנדערונגען אָנגעזעהען, די אַלפּען בערג פון דער שווייץ און איטאַליען מיט זייערע שווינדלענדיגע הויכען און ווייס־פערשנייטע קעפּ. די קאַרפּאַטען און טאַטראַ־בערג, וואָס פערליר'ן זיך אין די וואָלקענס. די בערג פון טיראָל, וואָס שפּאַר'ן זיך האָפערדיג אין די הימלען. זענען די בערג פון ארץ־ישׂראל גאַנץ אַנדערע. אַ סך זענען ווי פון ריזיג שטיק פעלז אויסגעגאָסען. אַנדערע זענען אויף שטיקער פעלזען צעשפּליטערט. אַנדערע ווידער זענען מיט אומצאָהליגע שטיקער שטיינער פערזייט, ווי עס וואָלט אויף זיי מיט פעלזען־שפּליטער געהאַגעלט, אָדער מיט לאַווא וואָס איז דערנאָך פערגליווערט געוואָרען. האָבען אָט די בערג אַ שרעק און אַ טרויער בײַ מיר אַרויסגערופען. עס האָט מיט אַ מין פערשאָלטענקייט פון זיי געוועהט, ווי די קללה פון דוד'ן נאָך דעם טראַגישען אומקום פון יהונתן, — „אל טל ואל מטר עליך ירעיפו", — וואָלט נישט נאָר גערוהט אויף די הרי הגלבוע, נאָר אויך אויף די אַנדערע.

געוואוינט זיך אָבער צו דאָס אויג און מען דערזעהט ביסלעכווײַז בליהונג צווישען זייער וויסט־קייט, בליהונג און שעהנקייט, אַנ'אײנציג־אַרטיגע, וואָס קיין אַנדערע בערג אין דער וועלט פערמאָגען נישט.

עס וואַקסען צווישען די בערג און אויף זייערע רוקענס פרדסים און ווײַנגערטנער. פערהאַן צווישען זיי אַ סך פרוכטיגע באָדען, און דער באָדען, וואָס מ'האָט בעאַרבײט גיט אַרויס מאַראַנצען, ווײַנטרויבען, אויליווען, מאַנדלען, אויך פּירות, וואָס מ'האָט ערשט אין די לעצטע יאָהרען גענומען פלאַנצען אין ארץ ישׂראל, ווי: גרעיפּ־פרוכטען, באַנאַנעס, באַרן, עפּעל, פלוימען, ווײַנשעל, קאַרשען.

און די אויסטערלישע שעהנקייט פון די בערג אין ארץ ישׂראל! דאָס זענען נישט גלאַט נאַקעטע פעלזען, שפּיציגע סקאַלעס, ריזיגע שטיינער־שפּלי־טער, נאָר נאַטור־שאַפונגען פון וואונדערליכער אַר־כיטעקטור. אַ סך דערהויבען זיך און מער'ן הימעל ווי פאַנטאַסטישע פעסטונגען פון אוראַלטע צײַטען, פעסטונגען מיט געמויערטע טרעפּ־ווענט. ווי די פּי־ראַמידען, און פון שטיין־אויסגעהאַקטע באַסטיאָנען, און דער כישוף־שפּיל פון ליכט און שאָטען איבער זיי און פאַר זייערע פיס. בײַטאָג פלאַמט אַ זון איבער זייער קאַרק, זיי אַליין וואַרפען אָבער אָפּ לאַנגע שאָטענס פון זיך און שטעהען טונקעלע, פערהוילענע, בײַנאַכט, ווען די לבנה געהט אויף איבער זיי, טרעטען זיי אַרויס שוואַרץ־אָנגעהויבענע, ווי פאַרצײַטיגע שלעסער, לאַנג־שוין־לאַנג פערלאָ־זענע, וואָס האַלטען צווישען זייערע ווענט און אין דער טיפעניש פון זייערע קעלערען סודות פון טוי־זענטער יאָהרען, סודות פון פעלקער, וואָס האָבען אַמאָל דאָ אומגעוואַנדערט, געלעבט, מלחמות גע־פיהרט און פערשוואונדען.

ראַדיאָ־ווינקעל

אין לאַנד פון רעקלאַמע

אַמעריקאַ איז דאָס וויגעלע פון ראַדיאָ. דאָרט זענען מיט יאָהרען צוריק געעפענט געוואָרען די ערשטע ראַדיאָ־סטאַנציעס, וואָס האָבען אַרויסגע־רופען אַזאַ ענטוזיאַזם בײַם אַמעריקאַנער עולם. מיט דער צײַט זענען דאָרט ענטשטאַנען ריזיגע ראַדיאָ־סטאַנציעס, וואָס ווערען געהערט דורך צעהנ־דליגער מיליאָנען מענשען.

עס איז גאַרנישט פון די לײַכטע זאַכען צו פערזאָרגען אַזאַ ראַדיאָ־רײַז מיט פּראָגראַמען, וואָס דאַרפען אויספיהלען די צײַט פון 7 פריה ביז 2 בײַנאַכט אָהן אויפהער, אַז מען וועט נאָך בעהמען דעם אונטערשייד פון דער צײַט צווישען מזרח־ און מערב־אַמעריקאַ, וועט אויסקומען, אַז אין אַמעריקאַ קען מען הערען ראַדיאָ כמעט אַ גאַנצען מעת־לעת. ווען די ניו־יאָרקער ראַדיאָ־סטאַנציע ענדיגט איהר אַר־בײט אַרום צוויי בײַנאַכט, קאָן מען אין ניו־יאָרק נאָך הערען די ראַדיאָ־סטאַנציע פון קאַליפאָרניען ביז 6 אין דער פריה, אין קאַליפאָרניען איז דער מאָלסט ערשט צוויי בײַנאַכט. די רײַכע פּראָגראַ־מען פון די אַמעריקאַנער ראַדיאָ־סטאַנציעס האָט מען צו פערדאַנקען דער ברייט־ענטוויקעלטער און טייער בעצאָהלטער ראַדיאָ־רעקלאַמע.

די ראַדיאָ־רעקלאַמע ווערט געפיהרט אין אַמע־ריקאַ אויף גאַנץ אַנדערע יסודות ווי בײַ אונז. דער אַמעריקאַנער ראַדיאָ־הערער דאַרף נישט אַ־רײַנטראָגען קיין שום אָפּצאָהל פאַר הערען ראַדיאָ און אַלע ראַדיאָ־סטאַנציעס עקזיסטירען אַ דאַנק דער ראַדיאָ־רעקלאַמע. אַ טאַבאַק־פאַבריק, למשל, קויפט אָפּ בײַ אַ ראַדיאָ־סטאַנציע אַ צוויי־שעה'דיגע ספּע־ציעלע פּראָגראַם, וואָס ווערט גענוי אויסגעאַרבײט דורך אַ רעקלאַמע־אונטערנעהמונג. דאָס דאָזיגע פּראָ־גראַם ווערט גלײַכצײַטיג טראַנסמיטירט אויף אַלע איבעריגע ראַדיאָ־סטאַנציעס פון די פעראייניגטע שטאַ־טען, אָדער בלויז אויף אַ געוויסער צאָהל ראַדיאָ־סטאַנציעס.

די טעכנישע אויספיהרונג פון אַזאַ טראַנסמי־סיע איז זעהר קאָמפּליצירט. עס איז נישט פון די לײַכטע זאַכען אַזוי צוזאַמענשטעלען דעם פּראָגראַם, אַז די ראַדיאָ־הערער אין ניו־יאָרק און אין סאַן־פראַנציסקאָ זאָלען קאָנען (צוליב'ן אונטערשייד פון צײַט) גלײַכצײַטיג אויסהערען דאָסזעלבע פּראָגראַם.

זעהר אינטערעסאַנט זענען די טעכנישע אײַנ־ריכטונגען און בעזונדערס די סיגנאַליזאַציע־אײַנריכ־טונגען פון די 93 אַמעריקאַנער ראַדיאָ־סטאַנציעס. אין משך פון 10 סעקונדען בעקומט די צענטראַלע ראַדיאָ־סטאַנציע אין ניו־יאָרק כסדר די סיגנאַלען פון אַלע איבריגע אַמעריקאַנער ראַדיאָ־סטאַנציעס, אַז זיי זענען גרייט צו דער טראַנסמיסיע פון פּראָ־גראַם.

דאָס צימער פון ספּיקער שטעלט פאָר מיט זיך דאָס לעצטע וואָרט פון טעכניק און די אַלע טעלעפאָנען, מיקראָפאָנען און עלעקטרישע סיגנאַ־לען, וואָס געפינען זיך דאָרט, מאַכען דעם אײַנדרוק פון אַ פער'כישופ'ט צימער.

מאַריאַ וואַלעווסקאַ

די ליבע צווישען נאַפּאָלעאָן און די פּוילישע גרעפין

פון מ. דאַנאַטין

7)

צעגליהענדיג זיך פריהער אײַנע מיט די אַנדערע זענען די געסט אַוועק אײַנציגווײַז. די אײנ־ציגע, וואָס איז געבליבען, איז געווען די דורכגעטרי־בענע מאַדאַם אַבראַמאָוויטש, וועלכע האָט שוין גע־וואוסט ווי אַזוי צו „בעאַרבײטען" די יונגע גרעפין; זי האָט מיט איהר לאַנג גערעדט און אַלץ געפּרובט אַרויסברענגען דעם געדאַנק, אַז דאָ האַנדעלט זיך נישט בלויז וועגן ראַטעווען פּוילען, נאָר אַז נאַפּאָ־לעאָן איז טאַקע ערנסט פערליבט...

— עס איז קלאָר ווי דער טאָג, אַז דער אימפּע־ראַטאָר איז אין אײַך פערליבט, גרעפין, — האָט זי איהר געזאָגט — אַלע זעהען דאָס, אַלע בעמערקען דאָס...

— אָבער איך בין אין איהם נישט פערליבט!

— האָט מאַריאַ וואַלעווסקאַ גע'טענה'ט.

— דאָס איז דערפאַר ווײַל ער רופט אין אײַך אַרויס מורא, — האָט די מאַדאַם אַבראַמאָוויטש איהר דערקלער'ט — שרעקט זיך נישט פאַר איהם און דאַן וועט איהר זעהן, אַז ער איז אין אײַך אמת פערליבט און איהר וועט זיך אין איהם אויך פער־ליבען...

באַלד דערויף איז אָנגעקומען דער מאַרשאַל דיוראָ און אַלעס איז שוין פון פריהער געווען צוגעגרייט פאַר זײַן קומען. וועקענדיג זיך לעבען דער וואַלעווסקאַ, האָט ער בײַ איהר אויף די קני אַוועק־געלייגט אַ פערמאַכטען בריף פון אימפּעראַטאָר, און ווען ער האָט געזעהען, אַז זי אײַלט זיך נישט צו עפענען דעם בריף און זיצט אַלץ ווי אַ פערלאָרענע, האָט ער זי אָנגענומען בײַ דער האַנט.

— מאַדאַם, — האָט ער אָנגעהויבען רעדען צו איהר שטיל און צערטליך — איך קען נישט פערשטעהען ווי אַזוי איהר קענט צוריקווײַזען דעם פערלאַנג פון אַ העלד, וועמען קיינער און קיין וועלט וואַגט נישט צו ווידערשטעהן?!

ער האָט זיך אָבער באַלד געכאַפּט, אַז דאָס האָט ער נישט געדאַרפט זאָגען, ווײַל דערמיט וואָלט ער בײַ איהר קיין גוט געפיהל צו נאַפּאָלעאָנען נישט אַרויסרופען, און ער האָט אָנגעהויבען רעדען אַנדערש:

— איהר קענט איהם נישט — האָט ער געזאָגט, — שטעלט איהר זיך דער־ליבער פאָר זאַכען, וואָס זענען נישט ריכטיג. איך אָבער קען איהם זעהר גוט און איך ווייס, אַז נישט קוקענדיג דערויף, וואָס ער איז אַזוי מעכטיג און אַזוי בערימט, איז ער דאָך אַנ'עלענדער, אַנ'אײנזאַמער און אַנ'אומגליקליכער מענש און איך ווייס אויך, אַז איהר זענט איצט די אײנציגע פרוי, וואָס קען איהם מאַכען גליקליך. ער האָט אײַך ליב. און איך ראַט אײַך דעריבער, אַז איהר זאָלט נישט זײַן אײַנגעעקשנ'ט... ער וואַרט אויף אײַך... קומט מיט מיר!..

לאַנג האָט דיוראָ מיט איהר גערעדט און זי האָט די גאַנצע צײַט געגאָסען מיט טרעהרען, האַל־טענדיג דעם קאָפּ אָנגעשפּאַרט אַן בײדע הענט; זי האָט געזיפצט ווי אַנ'אומבעהאָלפען קינד, וואָס זעהט פאַר זיך קיין שום אויסוועג נישט און וואָס קען נישט טאָן קיין אַנדער זאַך ווי נאָר וויינען. און נאָך אַמאָל האָט זי זיך געגעבען אַ שטעל אויף און געבענדיג אַ טופּע מיט'ן פיסעל האָט זי אויסגעשריען אויפ'ן קול:

— איך וועל נישט געהן!

דיוראָ האָט פערלאָרען די געדולד און ער איז אַוועק אַ בייזער. אײניגע פון די געסט זענען איהם נאָכגעגאַנגען.

— ענטשולדיגט, מאַרשאַל, — האָבען זיי איהם געבעטען, — איהר זעהט דאָך, זי איז נאָך אַ קינד... אָבער זי וועט קומען צום אימפּעראַטאָר, זי וועט קומען...

באַלד ווי דיוראָ און די אַנדערע זענען אַוועק און מאַריאַ וואַלעווסקאַ איז געבליבען אַליין, האָט זי געעפענט דעם בריף, וואָס נאַפּאָלעאָן האָט איהר געשיקט. אַ קורצער בריף איז דאָס געווען, אָבער זעהר וואַרימער און עס האָט זיך אין איהם גע־פיהלט די אויפריכטיגקייט.

„עס זענען פערהאַן מאָמענטען, — האָט נאַפּאָ־לעאָן געשריבען, — ווען עס איז מיר שווער איבער־צוטראָגען מײַן אײַגענע גרויסקייט, און אַזאַ מאָמענט לעב איך איבער אַצינד. ווי אַזוי קען איך בעפרידיגען די וואונשען און בעדערפענישען פון מײַן אויסגע־הונגערט האַרץ, וואָס באַגערט זיך צו וואַרפען צו אײַערע פיס און קען נישט בלויז דערפאַר, ווײַל וויכ־טיגע אויסרעכענונגען שטעהען די שטאַרקסטע פער־לאַנגען און לאָזען מיך נישט האַנדלען אַזוי ווי איך וואָלט איצט געוואָלט האַנדלען?... ווען איהר וואָלט געקומען צו מיר! בלויז איהר אַליין קענט אָפּשאַפען די שטערונגען, וואָס צוטיילען אונז; מײַן פרײַנד דיוראָ וועט שוין אַלעס דורכפיהרען.

„קומט צו מיר און איך וועל נאָכגעבען אַלע אײַערע פערלאַנגען, און אײַער לאַנד וועט מיר ווערען טייערער, ווען איהר וועט מיך אויסלערנען עס צו ליבען".

דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס נאַפּאָ־לעאָן האָט זיך פאַר דער יונגער גרעפין וואַלעווסקאַ אַרויסגעכאַפּט מיט אַ וואָרט, וואָס קען אויסגע־טײַטשט ווערען ווי אַ צוזאָג צו בעפרײַען פּוילען. און דאָס אַליין בעווײַזט, ווי שטאַרק ער האָט די וואַלעווסקאַ ליב געהאַט, ווײַל אין זײַנע בעציהונגען מיט אַנדערע פרויען, אַפילו מיט זשאָזעפינען, האָט ער קיינמאָל אַזעלכע פערשפּרעכענס נישט געמאַכט און קיין פּאָליטיק נישט אַרײַנגעמישט.

דער בריף האָט שטאַרק צערודערט די יונגע מאַדאַם וואַלעווסקאַ, צו זײַן ליבעס־ערקלערונג איז זי טאַקע געבליבען קאַלט, אָבער צו דעם פערשפּרע־כען, אַז איהר לאַנד וועט בײַ איהם ווערען טייערער ווען זי וועט איהם אויסלערנען עס צו ליבען, האָט זי נישט געקענט בלײַבען קאַלט. און אין דער זעלבער צײַט האָט זי אויף זיך דערפיהלט נאָך אַ גרעסערע פעראַנטוואָרטליכקייט ווי פריהער; וואָרים אויב פריהער האָבען בלויז איהרע פרײַנד, די פּוילישע פּאַטריאָ־טען געזאָגט, אַז דער שיקזאַל פון פּוילען ליגט בײַ איהר אין די הענט, האָט איצטער דאָך נישט קיין אַנדערער ווי דער אימפּעראַטאָר אַליין געגעבען אַנ־צוהערעניש דערויף, און דאָס מיינט דאָך שוין עפּעס!

דאַן האָט איהר אײַנגעפאַלען, אַז עס איז דאָך זעהר מעגליך, אַז נאַפּאָלעאָן זאָל צו איהר נישט זײַן אַזוי צוטרויגלעך ווי זי שטעלט זיך פאָר; עס קען דאָך זײַן, אַז ווען זי וועט קומען צו איהם, וועט ער זי נישט טשעפּען, ער וועט גאָר צײַגען פער־שטאַנד, אַז זי זאָל זיך איהם דווקא איבערגעבען; זי וועט איהם געבען צו פערשטעהן, אַז כאָטש זי פער־געטערט איהם ווי דעם גרויסען מענשען, ווי דעם גרעס־טען, וואָס לעבט אין דער הײַנטיגער צײַט, פיהלט זי צו איהם נישט קיין ליבע ווי צו אַ מאַן; זי קען איהם זײַן אַ פרײַנד, אָבער נישט קיין געליבטע און אַלס פרײַנד וועט זי איהם בעטען, ער זאָל מאַכען פּוילען פאַר אַ זעלבסטשטענדיג לאַנד און איהר אומקעהרען צוריק די געגענדען, וואָס רוסלאַנד, עסטרייך און פּרייסען האָבען פון איהר אָפּגעריסען...

פײַנט געהאַט נאַפּאָלעאָנען האָט מאַריאַ וואַלעוו־סקאַ דווקא נישט; זי איז אָבער געווען זעהר פרום און עס איז בײַ איהר אויסגעקומען, אַז בלויז דערי־פאַר אַליין, וואָס זי איז פערהייראַט, טאָר זי נישט ווערען די געליבטע פון אַנ'אַנדער מאַן. זי האָט אויך גענומען אין אַכט דעם פאַקט, וואָס נאַפּאָלעאָן איז אַ פערהייראַטער מאַן...

אָבער דער שיקזאַל פון פּוילען!

געענטפערט אויף נאַפּאָלעאָנ'ס בריוועל האָט מאַריאַ וואַלעווסקאַ דאָס מאָל אויך נישט. זי האָט אָבער געלאָזט וויסען דער מאַדאַם אַבראַמאָוויטש, אַז זי האָט בעשלאָסען צו געהן צום אימפּעראַטאָר, און יענע האָט דאָס גלײַך געלאָזט וויסען דעם מאַר־שאַל דיוראָ.

אויף מאָרגען האָבען זיך נאָהענטע מענשען, פּוילישע פּאַטריאָטען, אַ גאַנצען טאָג געטומעלט. די וואַלעווסקאַ האָט מען די גאַנצע צײַט פון אויג נישט אָפּגעלאָזט, ווײַל מען האָט מורא געהאַט זי זאָל נאָך נישט אַנטלויפען שטילערהייט. און האַלב נאָך צעהן אין אָוונט איז די מאַדאַם אַבראַמאָוויטש אַרײַנגעקומען און האָט געמעלדעט, אַז דעם אימפּע־ראַטאָר'ס קאַרעטע וואַרט שוין אין דרויסען...

די יונגע גרעפין איז געווען ווי צומישט, ווי אַ מענש, נישט פון דער וועלט. און ווען מען האָט איהר פערדעקט דאָס פּנים מיט אַ שוואַרצער שלייער און זי אַרויסגעפיהרט אין דרויסען, האָט מען זי געמוזט האַלטען אונטער די אָרעמס. אַליין געהען האָט זי נישט געקענט.

(ווײַטער — מאָרגען)

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און אדמיניסטר. טריבונאל

אומזאצען פון עקספארט פריי פון אומזאץ-שטייער

דער אומזאץ פון עקספארט-ירען האלבע פאבריקאטען און פארטיגע פראדוקטען איז בעפרייט פון אומזאץ - שטייער. דער דאזיגער אומשטאנד דארף אבער בעוויזען ווערען מיט פארשריפטליכע געפיהרטע האנדעלס-ביכער, געשטיצט נישט בלויז אויף צאל-דעקלאראציעס, נאר אפילו אויך אויך פאסט-בעשטעטיגונגען.

צוריקצאהלען פאר פאטענטען

די פינאנץ-קאסע איז נישט מחויב צוריקצו-צאהלען סאר אנ'אויסגעקויפטען פאטענט אפילו אויך נישט אין דעם פאל, ווען די אונטערנעהמונג, פאר וועלכער דער פאטענט איז אויסגעקויפט געווארען, איז איינגאנצען נישט געעפענט געווארען.

האנדעלס-ביכער ביים אויסמעסטען שטייער פון אומזאץ

הגם שטייער פון אומזאץ ווערט אויסגעמאסטען פאר א גאנץ יאהר, קומט פעריפט זיך אבער א צאהלער, אויף האנדעלס-ביכער, וועלכע זענען געפיהרט געווארען איין משך פון א קורצע צייט, מוז מען זיי אננעמען אלס יסוד ביי דער אויסמעסטונג פון שטייער פאר דער אנגעגעבענער צייט און זיי דארפען דעסגלייכען אויך דינען אלס השערה ביים אויסמעסטען אומזאץ אפילו פאר דער איבעריגער נישט געבוכטער צייט.

אריפקיים-רעכט

אריפקיים-רעכט בכדי בעפרייט צו ווערען פון די געריכטס-קאסטען פאר א פערפיהרטען פראצעס ווערט אנערקענט נישט בלויז פיזישע פערזאנען, נאר אויך יורידישע פערזאנען (שותפות מיט בעגרענצטע האפטונג א. א. וו.).

ענטשעדיגונג פאר נישט ווערען פערזיכערט

אויב אנ'ארבייטער מאנט זיך ענטשעדיגונג פון אונטערנעהמער פאר נישט פערזיכערן איהם אין קראנקן-קאסע, מוז ער אויפווייזן, אז ער האט פאקטיש אויסגעגעבען געלד אויף היילען זיך..

2 מאל דערקלערן אנ'או פאדלאשטש

מ'טאר נישט דערקלערן צווי מאל אנ'או-פאדלאשטש איין און דעמזעלבען בעל-חוב אויף סמך פון איין און דיזעלבע התחייבות.

אין פאל, ווען ס'ווערט אימיצען דערקלערט אנ'אופאדלאשטש און דער איפאדלאשטש ווערט אויפגעהויבען אויפ'ן סמך פון א געשלאסענעם מיט די קרעדיטארען אבמאך, קאן פריהער נישט דערקלערט ווערען דעם בעל חוב נאכאמאל אנ'אופאדלאשטש, כל זמן ס'איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער בעל חוב האט דעם אבמאך נישט אויסגעפיהרט אדער דער אבמאך איז נישט אנערקענט געווארען פאר אויפגעלעזען.

ווי אזוי קוואליפיצירן פאבאר-קאמיסיעס?

אין די ערשטע טעג פון חודש מאי הויבען שוין אן צו אמטירען די פאבאר-קאמיסיעס, און די יעדער בער וויכטיג בעצייטענס זיך צו בעקענען, ווי אזוי ס'ווערען קוואליפיצירט פאבאראווי.

קודם כל דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז ווי באלד ס'האנדעלט זיך ווענען א פאלקאם געזונדען פאבאראווי, ווערט די דעציזיע וועגען זיין דינסט-פעהיגקייט אזוי פארמולירט: Zdrów, kat. A קומט גייט וועגען א פאבאראווי מיט נישטיגע דעפעקטען, ווערט ער אויך קוואליפיצירט לויט דער קאטעגאריע „א" אבער מיט געוויסע פארבעהאלטען (זאס טרושטעשעניעס, פאראגראפען). די דעציזיע פון דער פאבאר-קאמיסיע ווערט אין אזא פאל בערעכענט: Zdolny, kat. A

בעשטימענדיג די דינסט-פעהיגקייטען פון א פאבאראווע שטיצט זיך די קאמיסיע אויף די מיליטעריש סאניטארע פארשריפטען, מיר וועלען דעריבער ברענגען א טאבעלע פון קראנקהייטס-צושטאנדען און אין דעם זעלבען סדר, ווי זיי ווערען אויסגערעכענט אין די דערמאנטע פארשריפטען.

אלזא: דער פאראגראף 1 רעדט פאר אנ'אל-געמיינע קערפערליכע נישט ענטוויקעלטקייט; אדער פאר. 2—פערשידענע הויט-קראנקהייטען; די פאראגראפען פון 3 ביז 5 איינשליסליך בענען ארום פערשידענע געוויקסען (קרעבסטען), מכות; דער פאר. 6 — דעפארמירונג פון מוח-שייטעל, פערשידענע ארגאנישע קאפ דעפעקטען; די פאראגראפען פון 7 ביז 16 — אויגען-קראנקהייטען און דעפעקטען אין זעה-קראפט; די פאראגראפען פון 17 ביז 24—געהער דעפעקטען; פאר. 25—אלערליי נאז-דעפארמירונגען און דעפעקטען; פאר. 26 — קעהל-דעפעקטען; פאר. 27 — ליפען, אויבערשטער טייל מויל; פאר. 28 — צונג-דעפעקטען; פאר. 29 — ציין אפגעשוואכטע קייה-קראפט; פאראגראף 30 — דעפעקטען פון דזשאנשעלס; פאר. 31 — אויסקריימונג פון האלז; פאר. 32 — ברוסט-קאסטען; פאר. 33 — חוט השדרה, דעסטגלייכען אויך 34; דער פאר. 35 דעפעקטען פון אטעם ארגאנען; פאר. 36 — לונגען-קראנקהייטען; פאר. 37 — הארץ-קראנקהייטען; פאר 38 — בלוט-קראנקהייטען און בלוט-ארימקייט פאר. 39 — דעפעקטען פון בלוט-געפעס; פאר. 40 — קרעבסען אין בויך; פאר. פון 41 ביז 44 —ווייע פעקטען פון אינגעווייד (מאגען, קישקעס. גאל); פאר. 45 — נירען, פאראגראפען פון 46 ביז 49 — פערשידענע פארמען געשלעכטס-קראנקהייטען פאר. 50 —ברוכען; פאר. 51 — זיץ-קישקע, פאראגראפען פון 52 ביז 62 — אויסקרימונגען פון הענט און פיס; פאראגראפען פון 63 ביז 65 — דעפעקטען פון ביינער און ביין-שלעסער; פאר. 66 — שארפע דעפעקטען פון די אדערן; פאראגראפען פון 67 ביז 70 — גערוועז-סיסטעם; פאר. 71 — דעפעקטען פון לייב; פאראגראפען פון 72 ביז 74 — פסיכישע קראנקהייטען; פאר. 75 און 76 — דעפעקטען פון די פערדיי-ארגאנען; פאר. 77 — צוקער-קראנקהייטען; פאר. 78 — אינערליכע דעפעקטען פון די הענט און פוס; פאר. 79 כסדרדיגע אורינירונג; פאר. 80 — געוויקסען אויף די נירען; פאר 81 – קראנקהיים Thomsena; און 82 – דיקקייט.

צום פריהלינג

בעזיצט דעם גרעסטען אויסוואהל פון דער נייעסטער אין- און אויסלענדישער קאסמעטיק,

ווי: פערפומען, פודערן, טואלעט-זייפען, קרעמען, זעמטליכע סעל-נישע און בלומען-וואסערן

די איבערעל = בעקאנטע

קאנקורענץ-פערפומעריע פון

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92

בעמערקונג: פאר ענגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט.

בעזוכט מיין פערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען.

נייע געזעצן און צירקולארען

פאדעמביץ א שטאט

לויט א פעראָרדונג פון אינערן - מיניסטער ווערט די געמיינדע פאדעמביץ, לענטשיצער פאוויאט פעראנדעלט אין א שטאט.

היגיענישע איינריכטונגען אין בעקערייען

דער מיניסטער פון סאציאלע השגחה קלערט אויף, אז אין בעקערייען, וואו ס'זענען בעשעפטיגט מינדעסטענס 5 ארבייטער, מוזען איינגעאָרדענט ווערען שפריצען (נאטריסקעס) מיט הייס וואסער, דעסגלייכען מוז זיך אין א בעקעריי געפינען א ספעציעלע אָרביקאציע, וואו דאס ווייצען-געבעקס דארף זיך קיהלען, א בעקעריי טאר זיך נישט געפינען אין א לאקאל בידריגער, ווי 3 מעטער, אין לאקאל פון דער בעקעריי טאר נישט פערקויפט ווערען קיין געבעקס, סיטאריען בכלל נישט אריינקומען קיין זייטיגע פער-זאנען, ס'טאר אויך נישט ווערען געריכערט.

צוקער-ביעס (לעקיך-בעקערייען) וואו ס'זענען בעשעפטיגט נישט מעהר ווי 2 ארבייטער, קאנען אויפ'ן סמך פון א בקשה דורך דער סטאראסטווא בעפרייט ווערען פון דער פליכט איינצופיהרען מע-כאנישע איינריכטונגען (מאשינען) צו זופען מעהל, מישען און קנעטען טייג.

שטראף-מאנדאטען פאר פייניגען פערד

דאס אינערן-מיניסטעריום פעראָרדענט ארויפ-צולייגען שטראף-מאנדאטען אויף פערזאנען, וועלכע פייניגען פערד (ביטשען), פאר שארפערע פייני-גונגען (איינשפאנען קראנקע פערד, בעזונדער שווע-רע לאדונגען) וועט מען נישט בעשטראפען מיט קיין מאנדאטען, נאר אויפ'ן וועג פון בארמאלער פראצעדור

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

96

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— אבער נאך וואס פאהרסטו נאכאמאל קיין אולם האט לאטא איבערגעריסען די דיסקוסיע, איך האב מורא, אז דו זאלסט ווידער אוועקפאהרען צו דער רוצחישער באנדע

— דא זענען זיי נישט בעסער ווי דארטען, זיי זענען די זעלבע רוצחים ווי דארט איז אולם, און אפשר נאך גרעסערע, איך מוז נאכאמאל פאהרען קיין אולם אויסצופיהרען א קליינע גנבה

אלע דריי האבען זיך אנגעקוקט

— וואס רעדסט ער, פריצי? וואס איז דאס פאר א גנבה?

— איהר וואונדערט זיך, נישט אמת? היינריך דארף אבער וויסען וועלען וואס פאר א גנבה עס האנדעלט זיך

— דיהייגו, האט היינריך געפרעגט, איך הויב גארנישט אן צו פערשטעהען

— ס'האנדעלט זיך גאר פשוט וועגען דעם, וואס פאר מיין אוועקפאהרען קיין אויסלאנד מוז איך מיטנעהמען א דאקומענט, וועלכען דו היינריך, האסט פרישט מיט עטליכע טעג אונטערגעשריבען.

— דעם שאנד דאקומענט, אמת? איך וועל מיר דאס קיינמאל אין לעבען נישט מוחל זיין וואס איך האב זיך געלאזען צורעדען דערצו

— האסט גארנישט דערביי פערלוירען, היינריך, האסט פיל געוואונען, דו האסט ערווארבען דיין פרייהייט, האסט זיך ארויסגעראטעוועט פון די מערדערישע הענד אונזשוין צוליב דעם האט ער לויבט אונטערצושרייבען אזא דאקומענט, נאכמעהר האט עס געלויבט, ווע'נדו וועסט מארגען אין וועבד מיט דיינע איינענע הענד צורייסען דעם דאקומענט, וועלכען דו האסט אונטערגעשריבען

— הייסט דאס, האט היינריך ערשט איצט פער-שטאנען; אז דו ווילסט די דאזיגע שריפט ארויס-גנבענען פון די אקטען אין „ברוינעם הויז"?

— יא, דערווייל האב איך נאך דא"ט א צוטריט און איך וועל דאס טון, נאך וואס זאלען די אויס-וואורפען האבען אזא מציאה אין האנד...

לאטא האט אפילו געפרובט אפרעדען פריצין פון אזא ריזיקאלישער אונטערנעהמונג, זי האט שטארק מורא געהאט פאר דער זיכערקייט פון איהר געליבטען, זי האט געוואוסט, אז אזא זאך טוט זיך נישט אזוי לייכט ווי עס רעדט זיך, ס'איז אבער נישט געווען דער כוח איבערצורעדען, וועלכער זאל קענען ענדערען א בעשלוס פון פריצין

ער האט נאך אביסעל צייט פערבראכט מיט לאטאן, העלען און היינריכן און דאן איז פריצי אוועק צום באהן, כדי צו פאהרען קיין אולם.

— דאס אלץ האט זיך נאר גוט געענדיגט, האט העלען צוזאמענגעבראכען די הענד, איך האב אזוי שטארק מורא, איך פיהל זיך אזוי, ווי מיר וואלטען אלע פיר געשטאנען אויף דער ערפענונג פון וואול-קאן, וועלכער קען יעדען אויגענבליק אויפרייסען, אין איין מאמענט קענען מיר פערשלונגען ווערען

— ריזיקא, מיין פריינדין, האט לאטא געזאגט, דער מענש וועלכער האט נישט וואס צו פערלירען מוז ריזיקירען אויף יעדען פאל, דו ביזט, העלען דערצו נישט געוואוינט, אבער נאך אביסעל און זיך וועלען אלץ האבען היבטער זיך, אויף פריצי קען מען זיך פערלאזען, צו איהם קען מען האבען דעם גרעסטען צוטרוי

— וועגען דעם רעד איך גארנישט, אבער די גאנצע לאגע איז אזא שרעקליכע

פריצי איז אוועקגעפאהרען קיין אולם נישט מיט דער באהן, נאר מיט אנ'אויטא. פריצי האט געוואוסט, אז ס'איז מעגליך, אז מיט דערזעלבער באהן וועט פאהרען קיין אולם דער לייטענאנט בעה-ריק, וועלכער דארף צוריק זיין, דעמזעלבען אוועבד אין דרעזדען מיט 50 טויזענד מארק, פריצי האט נישט געוואלט זיך בעגעגענען מיט דעם לייטענאנט, דאס האט אויך קיין שום פאל נישט גענוצט, פריצי איז אנגעקומען קיין אולם און איז אוועק צו זיין ארבייט, אזוי ווי שטענדיג, אין „ברוינעם הויז". קראנביגל איז שוין געווען אויף זיין פלאץ, ער האט שוין לאנג חושד געווען פריצין, אז ער איז נישט קיין געטרייער מענש פון די שטורמיסטען, אבער ער האט זיך נישט צו וויסען געמאכט, ווייל ער אליין האט אויך געפיהלט, אז ער וועט נישט לאנג אויס-האלטען אין דער דאזיגער שרעקליכער אטמאספערע, אין דעם דאזיגען תהום פון האס, שנאה, ברוטאלי-טעט, גזלה, רציחה און אלדאס שלעכטס. קראנ-בינג האט יעדען טאג געמוזט קעמפען מיט זיך ביז ער האט זיך דעצידירט דא אהער צוגעהען, ווידער אויסצוטראכטען און מיטצומאכען אלערליי פראוואקאציעס, מיטצומאכען אלערליי רציחות און געמייב-

הייטען און פאלשקייטען, ער האט אבער נישט גע-האט קיין אנדער עצה...

— מיר זענען שוין ווידער דא, האט קראנביג געזאגט, הגם איך פערשטעה אז מיר בידע וואלטען נישט געוואלט דא אהערקומען

— וואס קענען מיר וויסען וועלכעס איז גוט און וועלכעס איז שלעכט...

— וועלכעס ס'איז גוט קענען מיר זיכער נישט וויסען, אבער וועלכעס ס'איז שלעכט ווייסען מיר דאס וואס עס טוט זיך איצט אין דייטשלאנד איז זיכער שלעכט

— אבער, צי קענען מיר, צי דארפען מיר באר פרובען דאס צו ענדערען, דאס פאלק וויל דאך אזוי זאל זיין אזוי

— נישט נאר דאס פאלק, די אויבערשטע פון שטויסעל אויך, דא אין דעם „ברוינעם הויז" איז חוץ מיר און אייך, דוכט זיך, נישט פערהאן קיין איינער, וועלכער זאל אנדערש טראכטען, וועלכער זאל זיך בעמיהען לאגיש צו דענקען, אויפצוועקען זיין געוויסען, און אזוי איז אומעטום, דאס פאלק איז וואהנזיניג געווארען

— וואס מעהר בלוט, וואס מעהר סאדיסטישע פייניגונגען, אלץ מעהר פרעהען זיי זיך, אלץ גרעסער איז זייער פערגעניגען, מיר האבען נאך פון דעם ביינט רעזשים נישט געזעהען קיין שום קאנקרעטען שריט, האט קראנבינג זיך ענדליך דעצידירט און דאס אפען ארויסגעזאגט פאר פריצין

— דאס דאזיגע געשפרעך איז נישט אויף איינ האט פריצי געזאגט, אנ'אנדערש מאל אפשר און נישט דא אויף דעם ארט

יעדער פון זיי האט זיך גענומען צו זיין ארבייט פריצי האט נאר געקוקט ווי אזוי אריבערצוקומען דעם טאג, דעם לעצטען טאג אין „ברוינעם הויז" דעם לעצטען טאג אין ברוינעם דייטשלאנד.

(פארטזעצונג קומט)